

QARABAĞ

AZƏRBAYCANDIR

İlham Əliyev

"SƏS" qəzeti mənim üçün ən əziz qəzətdir

SƏS

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

Qəzet 1991-ci il yanvarın 11-dən çıxır

№ 106 (6306) 18 iyun 2021-ci il Qiyməti 40 qəpik

"Əlinçə" Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyətinin orqanı.

Tarixi Şuşa bəyannaməsi: qarşıda daha böyük zəfərlər dayanır!

Bax 2

İlham Əliyev və Rəcəb Tayyib Ərdoğan dünyaya hansı çağırışları etdilər?

Dövlət Statistika Komitəsində görüş keçirilib

İyunun 17-də Dövlət Statistika Komitəsinin sədri Tahir Budaqov BMT-nin Azərbaycan Respublikasındakı Rezident Əlaqələndiricisi Qulam İsakzai...

Bax 5

Bax 3

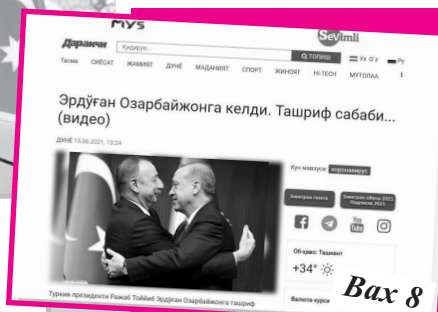

Fransalı alim: "Şuşa Bəyannaməsi bütün region üçün möhkəm sülh, sabitlik və tərəqqi amilidir"

Dünya mətbuatı

Şuşa

Bəyannaməsindən yazır

Bax 8

18 iyun Azərbaycanda insan hüquqları günüdür

Bu gün - 18 iyun Azərbaycanda insan hüquqları günüdür. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2007-ci il 18 iyun tarixli Sərəncamına əsasən, hər il 18 iyun ölkəmizdə İnsan Hüquqları Günü kimi qeyd olunur. Azərbaycanda insan hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi və müdafiəsi...

Bax 10

"Bizim Azərbaycan və Türkiyə ilə razılaşmalara getmək yolumuzun alternativini yoxdur"

Ermənistanın birinci prezidenti, Milli Konqres partiyasından baş naziri

postuna namizəd Levon ter-Petrosyan hesab edir ki, Qarabağ məsələsinin həllində artıq nə Ermənistanlıq, nə də ermənililik bir iş qalmayıb...

Bax 4

"İndiyədək 7 min hektardan çox ərazi təmizlənərək təhvil verilib"

"Qardaş Türkiyənin istehkamçıları ilə birlikdə Azərbaycan Ordusunun istehkamçıları düşməndən azad edilmiş ərazilərdə mina və partlamamış döyüş sursatlarının təmizlənməsi tapşırığını..."

Bax 11

Yaponiyanın TBS telekanalı Azərbaycanın işğaldan azad edilən əraziləri barədə xüsusi reportaj yayımlayıb

DIQQƏT:
Bu çimərliklərdə çimmək təhlükəlidir

Mithun Çakroborti sağdır!

Bax 16

Uelsli azarkeş: Mehriban sakinləri olan gözəl Bakı şəhərini daim xatırlayacağam

Bax 13

"Putin və Bayden zirvəsinin nəticəsi Qərbi üçün sürpriz oldu"

Bax 14

Tarixi Şuşa bəyannaməsi: qarşıda daha böyük zəfərlər dayanır!

dent İlham Əliyev bu yaxınlarda da bəyan etmişdi ki, regionda inkişafa və tərəqqiyə nail olmaq üçün Ermənistanda dayanıqlı hökumət formalaşmalı, bu ölkə revanşçılıq hissələrini kənara qoymalıdır. Yalnız bundan sonra böyük sülh sazişini həyata keçirmək olar. Belə ki, revanşçılıq hissələrinin kənara qoyulması ilə yanaşı, ərazi bütövlüyünün tanınması, sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyası proseslərinə də start verilməlidir.

Hər bir qərar Azərbaycanla Türkiyənin regionda birmənalı söz sahibi kimi çıxış etmələrinə geniş imkanlar verir

Tarixi bəyannaməyə gəldikdə isə, biz bu sənədin müstəqil Azərbaycanla Türkiyə

Rəsmi xronika

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 10 dekabr tarixli 387 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "DOST" mərkəzlərində göstərilən xidmətlərin siyahısında və "Müharibə veteranlarına Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təqəddürünün təsis edilməsi haqqında" 2019-cu il 15 aprel tarixli 641 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi barədə Fərman imzalayıb.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin tabeliyində Təhsil Tələbə Krediti Fondunun yaradılması və fəaliyyətinin təmin edilməsi ilə bağlı bir sıra tədbirlər haqqında Fərman imzalayıb.

Prezident İlham Əliyev "Xəzər dənizinin dəniz ətraf mühitinin mühafizəsi haqqında" Çərçivə Konvensiyasının Neftlə çirklənmə halları ilə mübarizədə regional hazırlıq, cavab tədbirləri və əməkdaşlıq haqqında Protokolu" üzrə səlahiyyətli orqanın müəyyən edilməsi barədə Sərəncam imzalayıb.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının 2021-ci il iyulun 1-dən 30-dək müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılması və müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçularının ehtiyata buraxılması haqqında Sərəncam imzalayıb.

Prezident İlham Əliyev "Şəhidlərinin əbədləşdirilməsi və şəhid ailələrinə edilən güzəştlər haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2021-ci il 23 aprel tarixli 295-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının 2021-ci il iyulun 1-dən 30-dək müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılması və müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçularının ehtiyata buraxılması haqqında Sərəncam imzalayıb.

Qardaş Türkiyə dövlətinin Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycana səfəri və səfər çərçivəsində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevlə işğaldan azad olunmuş Şuşa şəhərinə gətməsi, eləcə də hər iki dövlət başçısının qədim Şuşa şəhərindən, Xurşidbanu Natəvanın erməni qəsbkarları, işğalçıları tərəfindən dağıdılmış sarayı qarşısından dünyaya mühüm mesajlar vermələri özündə bir çox əhəmiyyətli məqamları, vacib siyasi, regional və iqtisadi elementləri ehtiva etməkdədir. Azad Qarabağda global çağırışların məhz Bakı və Ankara tərəfindən səsləndirilməsi isə növbəti proqnozları müəyyən etməyə imkan yaradır.

Tarixi Şuşa bəyannaməsi - istər xaraktercə, istərsə də Cənubi Qafqaz reallığına baxış prizmasında yeni nəfəs gətirir

Beləliklə, imzalanmış tarixi deklarasiyadakı hər maddə, hər ifadə isə məhz belə qənaətə gəlməyə zəmin yaradır: qarşıda bizi daha böyük zəfərlər gözləyir və onların hər biri artıq sarsılmaz müttəfiqlərə çevrilmiş Azərbaycan və Türkiyənin istər regiondakı, istərsə də beynəlxalq aləmdəki mövqelərini daha da möhkəmləndirəcək. Şuşa bəyannaməsi istər xaraktercə, istərsə də Cənubi

İlham Əliyev və Rəcəb Tayyib Ərdoğan dünyaya hansı çağırışları etdilər?

Qafqaz reallığına baxış prizmasından yeni nəfəs gətirir. Xüsusilə, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Şuşa görüşünə qədər verdiyi bəyannamələrini də xatırlayarsaq bu zaman həm də belə bir nəticəyə gəlmək olar ki, artıq bütün müvafiq addımlar atılıb, qərarlar verilib və qalır Ermənistanın doğru nəticə çıxarmasına ki, bu da regionun inkişafı, tərəqqisi üçün önəmli bir məsələdir.

Misal üçün, biz xatırlaya bilərik - Prezi-

dövlətlərinin hazırkı dövrümüzə qədər imzalandıqları bütün sazişlərinin vahid və birləşdirilmiş forması olduğunu da deyə bilərik. Artıq bu sənəd qardaş ölkələrimizin proqram və layihələrinin reallaşdırılmasını əks etdirən nəhəng perspektivlərə söykənən yol xəritəsidir.

Digər tərəfdən, tarixi Şuşa bəyannaməsi həm Bakı, həm də Ankara üçün ona görə əhəmiyyət kəsb edir ki, regionun təhlükəsiz-

liyi, tərəqqisi istiqamətində atılacaq hər bir addım, veriləcək hər bir qərar Azərbaycanla Türkiyənin regionda birmənalı söz sahibi kimi çıxış etmələrinə geniş imkanlar verir. Məsələn, cənab Ərdoğanın çıxışı əsnasında Rusiyanın dövlət başçısı Vladimir Putinin regionun inkişafında maraqlı olduğunu bəyan etməsi bu amili ehtiva etməkdədir. Yeni Türkiyə Prezidenti bununla anons verib ki, Ağdamdakı birgə monitorinq mərkəzində olduğu kimi, Rusiya ilə həm iqtisadi, yaxın gələcəkdə isə siyasi sahələrdə birgə funksional əməkdaşlıqlar həyata keçirilə bilər.

Qardaşlıq Konsulluğu

Daha bir mühüm məqam ölkələrimiz arasında hərbi və müdafiə yönündə əldə edilən tarixi anlaşmadır. O cümlədən, qardaş Türkiyənin Baş Konsulluq İdarəsinin Şuşa şəhərində açılması qərarının verilməsi regionun ayağa qaldırılması, tərəqqisi üçün digər ölkələrə göstərilən örnəyi simvolizə edir. Bu addımı həm də qardaşlıq Konsulluğu kimi də qiymətləndirmək olar. Yəni bunu həm də bir çağırış kimi də dəyərləndirə bilərik - Türkiyə hər yerdə, hər zaman qardaşı Azərbaycanın yanındadır və sonuna qədər belə də davam edəcək.

Rövşən RƏSULOVA

Azərbaycanın yeganə fransızdilli mətbu orqanı "Le Carrefour" (Yol qovşağı) qəzetinin təsisçisi, fransızdilli jurnalist Zeynab Kazımovanın Fransanın "Musulmans en France" və "Turquie-news.com" portallarında Şuşa Bəyannaməsi ilə bağlı məqalələri yayımlanıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, məqalələrdə qədim Azərbaycan şəhəri olan Şuşada ölkəmizlə Türkiyə arasında mütəfiqlik münasibətləri haqqında Şuşa Bəyannaməsinin imzalanmasının Türkiyə-Azərbaycan birliyinin və qardaşlığının əbədi olduğunu dünyaya bəyan etdiyi diqqətə çatdırılır. Bu tarixi sənəd iki ölkənin münasibətlərinin yeni mərhələsi kimi qiymətləndirilir.

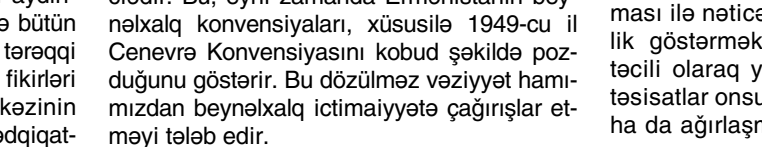
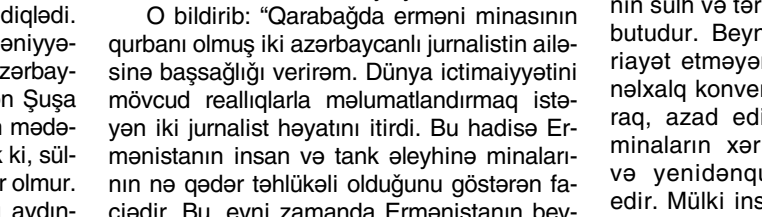
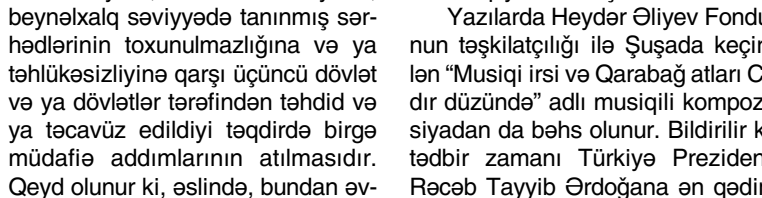
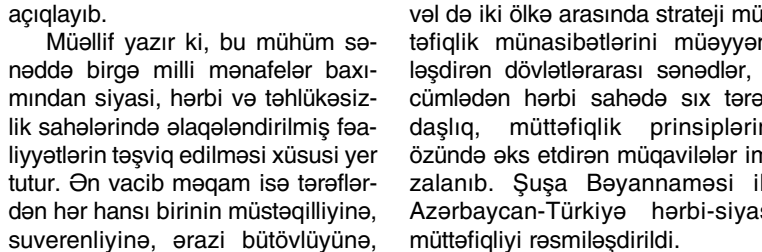
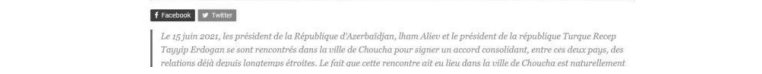
Müəllif Bəyannamənin imzalanmasından sonra prezidentlər İlham Əliyev və Rəcəb Tayyib Ərdoğanın mətbuata birgə bəyanatlarındakı çıxışlarına istinad edərək yazır ki, Azərbaycanın dövlət başçısı bu sənədin iki ölkə arasındakı əlaqələri ən yüksək zirvəyə qaldırdığını deyir. Bildirir ki, biz bu gün keyfiyyətə yeni əlaqələr qurmuşuq və bu Bəyannamədə göstərilən bütün müddəalar bizim gələcək iş birliyimizin təminatçısıdır.

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın fikirlərinə diqqət çəkən jurnalist onun bölgədə təsiri olan hər kəsi həqiqətləri görməyə, Azərbaycan xalqının Zəfərini qəbul etməyə və gələcəyə baxmağa dəvət etdiyini yazır. Müəllif vurğulayır ki, Türkiyə Prezidenti atəşkəs razılaşmasından sonra bölgədə bütün tərəflər üçün yeni əməkdaşlıq imkanlarının yarandığını qeyd edib.

Yazılarda qeyd olunur ki, rəsmi Bakı və Ankaranın dünyaya verdiyi əsas mesajlardan biri 44 günlük müharibədən sonra bölgədə yaranan yeni əməkdaşlıq imkanlarından yararlanmaq çağırışıdır. Hər iki ölkə bundan sonra bütün imkanlarını Cənubi Qafqazı sülh regionuna çevirmək istiqamətinə yönəldib. Azərbaycan və Türkiyə bütün region dövlətlərini bu əməkdaşlıq prosesində görmək istəyir. Türkiyə həm bərpa prosesinə, həm də keçmiş məcburi köçkünlərin öz ata-baba yurdlarına qayıtmasına töhfə vermək niyyətində olduğunu bir daha

Fransa KİV: "Şuşa Bəyannaməsinin imzalanması Türkiyə-Azərbaycan birliyinin və qardaşlığının əbədi olduğunu dünyaya bəyan etdi"

Fransa portalları Şuşa Bəyannaməsi barədə məqalələr yayıb

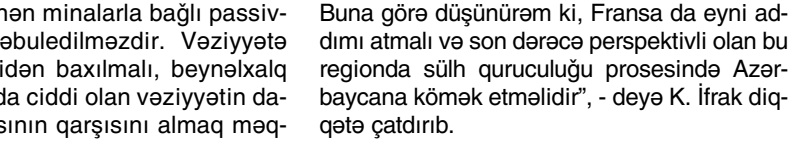
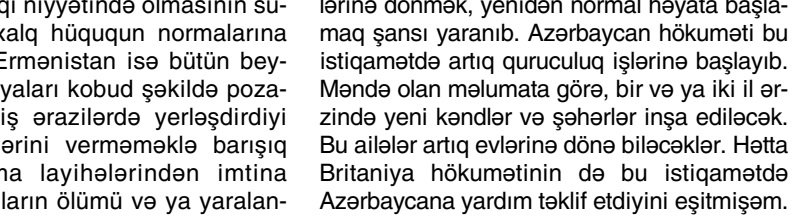
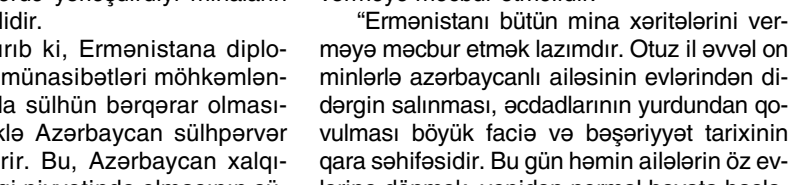
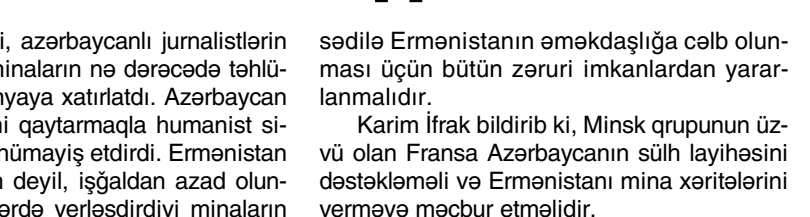
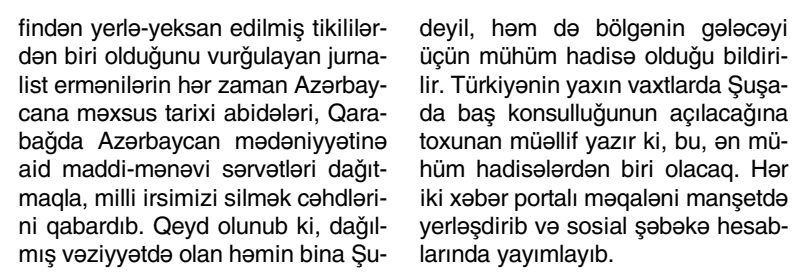

at cinslərindən olan "Zəfər" adlı Qarabağ atı və "Xarıbülül" kompozisiyası hədiyyə edilib.

Müəllif diqqətə diqqətdən tarixi sənədin imzalanma mərasiminin ermənilər tərəfindən dağıdılmış binanın fonunda keçirilməsinə yönəlir. Həmin dağıdılmış binanın 30 illik işğal dövründə Ermənistan tərə-

şının sonuncu xanı Mehdiqulu xanın qızı Xurşidbanu Nəvəvanın evi olub. Ermənilər 30 il ərzində Azərbaycanın irsini bölgədən silmək məqsədilə çox sayda şəhər və kəndi bu şəkildə məhv ediblər.

Məqalələrdə Şuşa Bəyannaməsinin imzalanmasının təkcə Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri üçün

açıqlayır.

Müəllif yazır ki, bu mühüm sənəddə birgə milli mənafeələr baxımından siyasi, hərbi və təhlükəsizlik sahələrində əlaqələndirilmiş fəaliyyətlərin təşviq edilməsi xüsusi yer tutur. Ən vacib məqam isə tərəflərdən hər hansı birinin müstəqilliyinə, suverenliyinə, ərazi bütövlüyünə, beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərinin toxunulmazlığına və ya təhlükəsizliyinə qarşı üçüncü dövlət və ya dövlətlər tərəfindən təhdid və ya təcavüz edildiyi təqdirdə birgə müdafiə addımlarının atılmasıdır. Qeyd olunur ki, əslində, bundan əv-

vəl də iki ölkə arasında strateji mütəfiqlik münasibətlərini müəyyənləşdirən dövlətlərarası sənədlər, o cümlədən hərbi sahədə sıx tərəfdaşlıq, mütəfiqlik prinsiplərini özündə əks etdirən müqavilələr imzalanıb. Şuşa Bəyannaməsi ilə Azərbaycan-Türkiyə hərbi-siyasi mütəfiqliyi rəsmiləşdirildi.

Yazılarda Heydər Əliyev Fondunun təşkilatçılığı ilə Şuşada keçirilən "Musiqi irsi və Qarabağ atları Cıdır düzündə" adlı musiqili kompozisiyadan da bəhs olunur. Bildirilir ki, tədbir zamanı Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın ən qədim

findən yerlə-yeksan edilmiş tikililərdən biri olduğunu vurğulayan jurnalist ermənilərin hər zaman Azərbaycanı məxsus tarixi abidələri, Qarabağda Azərbaycan mədəniyyətinə aid maddi-mənəvi sərvətləri dağıtmaqla, milli irsimizi silmək cəhdlərini qabardıb. Qeyd olunub ki, dağılmış vəziyyətdə olan həmin bina Şu-

deyil, həm də bölgənin gələcəyi üçün mühüm hadisə olduğu bildirilir. Türkiyənin yaxın vaxtlarda Şuşada baş konsulluğunun açılacağına toxunan müəllif yazır ki, bu, ən mühüm hadisələrdən biri olacaq. Hər iki xəbər portalı məqaləni manşetdə yerləşdirib və sosial şəbəkə hesablarında yayımlayıb.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan ilə görüşü tarixən kök salmış qardaşlıq münasibətləri ilə bir-birinə bağlı olan iki böyük ölkə arasında növbəti tarixi görüşdür. Türkiyənin də mühüm rol oynadığı 44 günlük müharibə nəticəsində azad edilmiş Azərbaycanın mədəniyyət mərkəzi olan Şuşada baş tutan bu görüş çox böyük rəmzi mənə kəsb edir. Bölgənin "güclü dövləti", eləcə də NATO-nun strateji üzvü olan Türkiyə və NATO-nun sonuncu Zirvə görüşündə ABŞ Prezidenti Co Baydenin Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanla səmimi salamlaşması - bütün bunlar rəmzi mənə daşıyır.

Şuşada Azərbaycan və Türkiyə prezidentlərinin bu görüşü iki qardaş ölkə arasındakı çox mühüm əməkdaşlığı bir daha təsdiqlədi. Həmçinin bu görüş Azərbaycanın mədəniyyətə və sülhə verdiyi önəmi əks etdirir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən Şuşa şəhəri cari ilin mayında Azərbaycanın mədəniyyət mərkəzi elan edildi. Yaxşı bilirlik ki, sülhə yer olmayanda, mədəniyyətə də yer olur. Bu baxımdan Şuşa mesajının ünvanı aydındır. Ona görə də bu tarixi Bəyannamə bütün region üçün möhkəm sülh, sabitlik və tərəqqi amilidir. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri Fransa Milli Elmi Tədqiqatlar Mərkəzinin (CNRS) islamşünas alimi, Paris Ali Tədqiqat-

Fransalı alim: "Şuşa Bəyannaməsi bütün region üçün möhkəm sülh, sabitlik və tərəqqi amilidir"

lar Məktəbinin doktoru, bir çox beynəlxalq tədqiqat qruplarının üzvü Karim İfrak AZƏRTAC-a müsahibəsində söyləyib.

O bildirir: "Qarabağda erməni minasının qurbanı olmuş iki azərbaycanlı jurnalistin ailəsinə başsağlığı verirəm. Dünya ictimaiyyətini mövcud realitərlə məlumatlandırmaq istəyən iki jurnalist həyatını itirdi. Bu hadisə Ermənistanın insan və tank əleyhinə minalarının nə qədər təhlükəli olduğunu göstərən faciədir. Bu, eyni zamanda Ermənistanın beynəlxalq konvensiyaları, xüsusilə 1949-cu il Cenevrə Konvensiyasını kobud şəkildə pozduğunu göstərir. Bu dözülməz vəziyyət hamımızdan beynəlxalq ictimaiyyətə çağırışlar etməyi tələb edir.

Qeyd edilib ki, azərbaycanlı jurnalistlərin ölümü bir daha minaların nə dərəcədə təhlükəli olduğunu dünyaya xatırlatdı. Azərbaycan erməni əsgərlərini qaytarmaqla humanist siyasətini bir daha nümayiş etdirdi. Ermənistan təkcə bir rayonun deyil, işğaldan azad olmuş bütün ərazilərdə yerləşdirdiyi minaların xəritələrini verməlidir.

Diqqətə çatdırıb ki, Ermənistan diplomatiyə və iqtisadi münasibətləri möhkəmləndirməklə regionda sülhün bərqərar olmasına çağırış etməklə Azərbaycan sülhpərvər mövqeyini göstərir. Bu, Azərbaycan xalqının sülh və tərəqqi niyyətində olmasının sübutudur. Beynəlxalq hüququn normalarına riayət etməyən Ermənistan isə bütün beynəlxalq konvensiyaları kobud şəkildə pozaraq, azad edilmiş ərazilərdə yerləşdirdiyi minaların xəritələrini verməməklə barışıq və yenidənqurma layihələrindən imtina edir. Mülki insanların ölümü və ya yaralanması ilə nəticələnən minalarla bağlı passivlik göstərmək qəbul edilməzdir. Vəziyyətə təcili olaraq yenidən baxılmalı, beynəlxalq təsisatlar onsuz da ciddi olan vəziyyətin daha da ağırlaşmasının qarşısını almaq məq-

sədilə Ermənistanın əməkdaşlığa cəlb olunması üçün bütün zəruri imkanlardan yararlanmalıdır.

Karim İfrak bildirir ki, Minsk qrupunun üzvü olan Fransa Azərbaycanın sülh layihəsini dəstəkləməli və Ermənistanı mina xəritələrini verməyə məcbur etməlidir.

"Ermənistanı bütün mina xəritələrini verməyə məcbur etmək lazımdır. Otuz il əvvəl on minlərlə azərbaycanlı ailəsinin evlərindən didərgin salınması, əcdadlarının yurdundan qovulması böyük faciə və bəşəriyyət tarixinin qara səhifəsidir. Bu gün həmin ailələrin öz evlərinə dönmək, yenidən normal həyata başlamaq şansı yaranıb. Azərbaycan hökuməti bu istiqamətdə artıq quruculuq işlərini başlayıb. Məndə olan məlumata görə, bir və ya iki il ərzində yeni kəndlər və şəhərlər inşa ediləcək. Bu ailələr artıq evlərinə dönə biləcəklər. Hətta Britaniya hökumətinin də bu istiqamətdə Azərbaycana yardım təklif etdiyini eşitmişəm. Buna görə düşünürəm ki, Fransa da eyni addımı atmalı və son dərəcə perspektivli olan bu regionda sülh quruculuğu prosesində Azərbaycana kömək etməlidir", - deyir K. İfrak diqqətə çatdırıb.

Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə MDU-nun Nəbatat bağına Xarıbülbul gülü qələmləri verilib

İyunun 16-da Rusiyanın Azərbaycan Gənclər Birliyinin (RAGB) sədri, Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə Moskva Dövlət Universitetinin "Aptekarski oqrod" Nəbatat bağına Qarabağın rəmzi olan Xarıbülbul gülü qələmləri verilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə Nəbatat bağının direktoru Aleksey Reteyum iştirak edib. O xatırladı ki, bu güllər Nəbatat bağına RAGB tərəfindən verilib.

A.Reteyum deyib: "Biz Rusiyanın Azərbaycan Gənclər Birliyi ilə çoxdan əməkdaşlıq edirik. RAGB Nəbatat bağına bundan əvvəl də hədiyyələr edib. Qarabağın rəmzi olan bu nadir səhləblər təkcə Azərbaycanda bitir və bizə 6 nüsxə səhləb hədiyyə ediblər. Növbəti aprel ayında bu səhləblər Nəbatat bağının qonaqlarını sevindirəcəklər. Bu bitki üçün subtropik iqlim şəraiti lazımdır. Nəbatat bağının oranjereyası belə bir iqlim şəraitini təmin edə bilər".

RAGB-nin məsul katibi Ceyhun Hüseynov mərasimdə çıxış edib. O bildirdi ki, RAGB-nin sədri Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə MDU-nun Nəbatat bağına Xarıbülbul gülü qələmləri verilməsi hər bir azərbaycanlı üçün əlamətdar hadisədir. C. Hüseynov deyib: "Xarıbülbul Qarabağın rəmzidir. Artıq aprel ayında arzu edən hər kəs Nəbatat bağına gələrək bu gülün açılmasına tamaşa edə biləcək.

Ukraynalı politoloq: "Şuşa Bəyannaməsinin imzalanması Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərində tarixi məqamdır"

Şuşa Bəyannaməsinin imzalanması Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərində tarixi məqamdır. Bu sənəd tərəfdaşlığın müstəsna səviyyədə olmasını bir daha təsdiq edir və tərəfdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsi üçün yol xəritəsini müəyyən edir. Sənəddə iqtisadi

sahədə əməkdaşlıqdan başlamış hərbi sferada müttəfiqlik

öhdəliklərinə qədər çox geniş məsələlərdən söhbət gəlir. Belə mövzu əhatəliliyi Ankara ilə Bakı arasında dostluq münasibətlərinin dərinliyini və dəyişməzliyini bir daha vurğulayır.

Ukrayna Milli Strateji Araşdırmalar İnstitutunun böyük elmi işçisi, politoloq Nikolay Zamikula bu fikirləri AZƏRTAC-a müsahibəsində söyləyib.

Onun sözlərinə görə, tərəflərdən birinin müstəqilliyinə və ərazi bütövlüyünə üçüncü qüvvə tərəfindən təhlükə yaranacağı halda onların bir-birini dəstəkləmək öhdəliyinin təsdiqlənməsi sənəddə xüsusi yer tutur. İstər dövlət səviyyəsində, istərsə də ictimai səviyyədə münasibətlərin vəziyyətini nəzərə alsaq, məsələyə bu cür yanaşma əvvəl də aşkar görünürdü, lakin bu faktın rəsmiləşdirilməsi diqqətəlayiqdir.

Nikolay Zamikula deyib: "Məqamın rəmzi xarakteri, yeni Bəyannamənin Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərində imzalanması Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə qəsb etməyin yolverilməzliyini, 44 günlük müharibənin nəticələrinə yenidən baxmaq məqsədilə hər hansı revanşist ümidlərin əsassızlığını, Azərbaycan xalqının dövlət suverenliyinin qorunması məsələsində Türkiyənin hərtərəfli dəstək göstərməyə hazır olduğunu bir daha xatırladır. Bütövlükdə, imzalanmış Bəyannamə Azərbaycan-Türkiyə tərəfdaşlığının xarakterini müəyyən edən "Bir millət - iki dövlət" prinsipinin parlaq təzahürüdür.

Lakin bir mühüm məqam da var ki, bu Bəyannamə ikitərəfli qarşılıqlı əlaqələrin istiqamətlərini təsbit etməklə bərabər, həm də bütün Cənubi Qafqazın gələcəyi barədə Bakının və Ankaranın birgə baxışını təklif edir. Dövlət başçıları bu məsələdə həmrəy mövqə tuturlar. Həm Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev, həm də Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan dəfələrlə bəyan ediblər ki, region ölkələrinin dinc qarşılıqlı fəaliyyəti ərazi sərhədlərinə qarşılıqlı hörmət, ümumi rifah, sabitlik və firavanlıq naminə çalışmaq prinsiplərinə əsaslanmalıdır. Cənubi Qafqaz həm özünün tranzit potensialı, həm də resurs ehtiyatları sayəsində strateji əhəmiyyətli regiondur və bu regionun inkişafı proseslərində mövcud potensialdan, ehtiyatlardan bütün region dövlətlərinin xeyrinə tamdöyərli istifadə edilməsi ən mühüm vəzifədir".

Ərdoğan açıqladı: Putinlə görüşəcəm

Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan yaxın günlərdə Rusiya prezidenti Vladimir Putinlə görüşəcək. SİA-nın məlumatına görə, bu barədə Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan jurnalistlərin suallarını cavablandırarkən deyib. Türkiyə prezidenti bildirdi ki, Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı Rusiya tərəfinin gecikdirmə niyyətinin olduğunu düşünür: "Tam əksinə Rusiya bu məsələdə kömək etmək niyyətində olduğu görünür. Yaxın zamanda ikili görüş keçirəcəyik".

"Bizim Azərbaycan və Türkiyə ilə razılaşmalara getmək yolumuzun alternativini yoxdur"

Ermənistanın birinci prezidenti, Milli Konqres partiyasından baş naziri postuna namizəd Levon ter-Petrosyan hesab edir ki, Qarabağ məsələsinin həllində artıq nə Ermənistanlıq, nə də ermənilik bir iş qalmayıb. Sabiq erməni prezidenti Ermənistan İctimai Televiziyası ilə seçkiqabağı təbliğat kampaniyası çərçivəsindəki çıxışında Ermənistan-Azərbaycan münasibətində mövcud vəziyyəti şərh edərkən belə deyib.

"Hazırda Azərbaycanla müharibənin yenidən başlanılması ehtimalı yoxdur", - deyən Levon ter-Petrosyan 44 günlük müharibənin reallığa çevrilən nəticələrinə ehyam vuraraq mövcud situasiyanın şərtlərinə adaptasiyanı Ermənistan üçün yeganə məqbul yol hesab edir: "Sülh bərqərar olub, Rusiya hərbiçiləri həmin sülh üçün təminatdır və bu təminat Ermənistanla Azərbaycan arasında müharibənin bərpasını mümkünsüz edir. Ola bilər, mənimlə razılaşmayasınız, lakin zaman keçdikcə bizim Azərbaycan və Türkiyə ilə, tədricən də olsa, ardıcıl razılaşmalara getmək yolumuzun alternativini yoxdur. Qonşular əbədlilik düşmən ola bilməzlər".

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycana səfəri çərçivəsində imzalanmış Şuşa Bəyannaməsinə nəzərdə tutaraq, Türkiyənin Cənubi Qafqaza "qonaq kimi gəlmədiyini" bildiren sabiq prezidentin birmənalı qənaətinə görə, qonşularla əbədi düşmənçilik strategiyası Ermənistanın gələcək mövcudluğunu şübhə altına ala bilər. O hesab edir ki, Ermənistanla sülh, xoş qonşuluq münasibətləri və situasiyanı tənzimləmək üçün iradə indi həmişəkindən daha çox gərəkdir.

"Qarabağ münaqişəsinin həllində" artıq Ermənistanlıq heç nəyin qalmadığını, məsələnin ən yaxşı halda, Rusiya və BMT-nin iştirakı ilə həllinə ümid etdiyini bildiren Levon ter-Petrosyan fikrini bu cür yekunlaşdırıb: "İnanmaq və gözləmək lazım deyil ki, hansısa erməni "Mən Qarabağ münaqişəsini həll edərdəm", - desin. Beləsi yoxdur, mövcud deyil. Bu, illüziyadır".

Təhsil Tələbə Krediti Fondunun fəaliyyətinin əsas məqsədi təhsil tələbə krediti sistemini tətbiq etməklə təhsilə əlçatanlığı təmin etməkdən, təhsil almaqda bərabər imkanlar yaratmaqdan və təhsilin əhatə dairəsini genişləndirməkdən ibarətdir. Fond əhaliyə birbaşa təhsil tələbə kreditlərinin verilməsi ilə məşğul olur. AZƏRTAC xəbər verir ki, bu, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2021-ci il 17 iyun tarixli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş Təhsil Tələbə Krediti Fondunun Nizamnaməsində əksini tapıb. Bu Nizamnamə ilə müəyyən edilmiş fəaliyyət məqsədinə uyğun olaraq Fondun vəzifələri aşağıdakılardır:

- təhsil tələbə kreditlərinin verilməsini təşkil etmək;
- Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin müəyyən etdiyi qaydaya uyğun olaraq təhsil tələbə krediti üçün müraciət etmiş tələbələrə kredit ayrılması barədə qərar qəbul etmək;
- təhsil tələbə kreditinin maliyyələşdirilməsi məqsədilə müvəkkil bankla müqavilə bağlamaq və tələb olunan vəsaiti müqavilədə nəzərdə tutulmuş müddətdə müvəkkil banka köçürmək;
- "Təhsil Mərkəzləşdirilmiş İnformasiya Sistemi"ndə "Təhsil Tələbə Krediti" altsistemini fəaliyyətini təmin et-

- mək;
- təhsil tələbə kreditləşməsi sahəsində likvidliyin təmin olunması, Fondun fəaliyyətinin inkişaf etdirilməsi, əməkdaşlığın genişləndirilməsi, sərəmərəliliyinin və etibarlılığının yüksəldilməsi məqsədilə investisiyaların cəlb olunması üçün tədbirlər görmək;
- Fondun fəaliyyətində riskləri azaltmaq məqsədilə risklərin idarə edilməsi siste-

- rübəni nəzərə almaqla fəaliyyətində elmi-texniki nailiyyətləri tətbiq etmək;
- Fonda ayrılan büdcə vəsaitindən, kreditlərdən, qrantlardan və digər maliyyə vəsaitindən təyinatı üzrə səmərəli istifadə olunmasını təmin etmək;
- dövlət və kommərsiya sirtinin, habelə məxfilik rejiminin qorunması üçün təd-

- publikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş açıqlanmalı olan ictimai informasiyanın həmin saytda yerləşdirilməsini və həmin informasiyanın daim yenilənməsini təmin etmək;
- Fondada kadr hazırlığını təmin etmək, həmçinin mütəxəssislərin hazırlanması və əlavə təhsili üçün tədbirlər görmək;

Təhsil Tələbə Krediti Fondu hansı işləri görəcək?

TƏHSİL HAQQI KREDİTİ
Parlaq gələcək Təhsilə gələcək!

- mini formalaşdırmaq və tətbiqini təmin etmək;
- mülkiyyətindəki (balansındakı) əmlakdan səmərəli istifadə olunmasını təmin etmək;
- qabaqcıl beynəlxalq təc-

- birlər görmək;
- öz fəaliyyəti haqqında əhalinin məlumatlandırılması, internet saytının yaradılmasını, malik olduğu və siyahısı "İnformasiya əldə etmək haqqında" Azərbaycan Res-

- strukturunun və fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi üçün tədbirlər görmək;
- fəaliyyətinin məqsədinə aid məsələlərə bağlı islahatlar aparılmasına dair təkliflər hazırlayıb aidiyyəti üzrə təqdim etmək;
- malların (işlərin və xidmətlərin) satın alınması üçün "Dövlət satınalmaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu ilə müəyyən edilmiş qaydada tədbirlər görmək;
- fəaliyyəti ilə bağlı daxil olan müraciətlərə "Vətəndaşların müraciətləri haqqında", "İnzibati icraat haqqında" və "İnformasiya əldə etmək haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olaraq baxmaq və qanunla müəyyən edilmiş tədbirlər görmək.

“Prezidentlərin dostluğu və qardaşlığı Türkiyə-Azərbaycan qardaşlığının simvoluna çevrilib”

Milli Məclisin deputatı, YAP İdarə Heyətinin üzvü, “Yeni Azərbaycan” qəzetinin baş redaktoru Hikmət Babaoğlunun yap.org.az-a müsahibəsi

-Hikmət müəllim, Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycana son səfəri tarixi hadisələrlə yadda qaldı. Bu baxımdan Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan tərəfindən imzalanmış Şuşa Bəyannaməsinin əhəmiyyəti haqqında nə deyə bilərsiniz?

mesini nəzərdə tutur ki, bu da iki qardaş ölkə arasında tərəfdaşlığın inkişafı üçün yeni üfqlər açmaqla həm də regional əməkdaşlığı və qarşılıqlı inteqrasiyanı təşviq edir.

-Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycan parlamentində çıxışı haqqında da düşüncələrinizi bölüşməyinizi istərdik...

-Qardaş Türkiyə Cümhuriyyətinin Prezidenti cənab Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycan parlamentində çıxışı tarixi bir çıxış idi. Her şeydən öncə bu, iki qardaş ölkənin münasibətlərinin bundan sonrakı inkişafı kontekstində mühüm əhəmiyyət kəsb edirdi. İkincisi, xalqlarımızın keçmişindən, ortaq mədəniyyətindən, etnik-dini köklərindən gələn birlik və həmrəyliyin bundan sonrakı münasibətlərimiz üçün də əsaslar yaratdığına söykənən bir çıxış dinlədik.

-Azərbaycan və Türkiyə arasında imzalanan müttəfiqlik münasibətləri haqqında Şuşa Bəyannaməsi əslində, “Bir millət, iki dövlət” fəlsəfəsinin hüquqi müstəviyə köçürülməsi hadisəsi idi. Bu isə mühüm tarixi hadisədir. Çünki iki dövlət arasında strateji müttəfiqlik münasibətlərinə təhlükəsizlik və işbirliyi kontekstində yeni keyfiyyət qazandırır. Beləliklə, bir dövlətin təhlükəsizliyinin, ərazi bütövlüyünün təhdid edilməsi digəri üçün də təhdid kimi qəbul edilir və lazımı tədbirlərin həyata keçirilməsi öhdəçiliyini yaradır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Şuşa Bəyannaməsi imzalanarkən tarixi Qars Müqaviləsinə istinad etməsi də bununla əlaqədar idi. Çünki Qars Müqaviləsinə əsasən, onun təhlükəsizliyinin təminatçısı həm də Türkiyə Cümhuriyyəti hesab edilir.

İkinci mühüm bir məsələ odur ki, Şuşa Bəyannaməsinin təhlükəsizliklə bağlı olan hissəsi BMT Nizamnaməsinə istinad edilərək hazırlanıb, bu müqavilənin hüquqi əsasları beynəlxalq hüquqa söykənir və beynəlxalq hüquq tərəfindən dəstəklənir. Yəni Azərbaycanla Türkiyə strateji müttəfiqlik münasibətlərini daha da dərinləşdirərək bunu üçüncü tərəfə qarşı deyil, sadəcə öz təhlükəsizlikləri baxımından zəruri hesab edərək qarlaşdırırlar.

-Sənəddə hərbi və təhlükəsizlik sahələrində birgə əməkdaşlıq məsələləri böyük önəm kəsb edir...

-Bəli, iki qardaş ölkə müqavilədən irəli gələn öhdəçiliyi və öz təhlükəsizliklərini təmin etmək üçün hərbi institusional qurumların mövcud olması reallığından və zərurətindən çıxış edərək bu istiqamətdə də müştərək addımlar atmaqla bağlı qərar qəbul edirlər. Yeni Şuşa Bəyannaməsində Silahlı Qüvvələrimizin yeni çağırışlara uyğun olaraq yenidən formalaşdırılması, modernləşdirilməsi, müdafiə qabiliyyətlərinin və hərbi təhlükəsizliyin möhkəmləndirilməsinə yönələn tədbirlərin həyata keçirilməsi, iki qardaş ölkənin silahlı qüvvələrinin fəaliyyət qabiliyyətlərinin birlikdə artırılması, müasir texnologiyalara əsaslanan silah və sursatların idarə olunması istiqamətində sıx əməkdaşlığı da nəzərdə tutulur. Eyni zamanda, bu məqsədlə səlahiyyətli struktur və qurumların qarşılıqlı əlaqəli fəaliyyətinin təmin edilməsi də vurğulanır. Bu isə əslində, müdafiə güclərimizə birgə sinxron hərəkət qabiliyyəti taniyir.

Vətən müharibəsindən sonra Azərbaycan Prezidenti Milli Ordumuz haqqında danışarkən Azərbaycanda Türkiyə Ordusunun kiçik modelini yaratmaq barədə öz fikirlərini səsləndirmişdi. Türkiyə Ordusu isə dünyanın ən döyüşqabiliyyətli və modern ordularından biridir. İmzalanan Şuşa Bəyannaməsi həm də bu istiqamətdə real addımların atılmasını təmin edəcək.

Başqa bir mühüm məqam isə regional inteqrasiya ilə bağlıdır. Bu, Cənubi Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə əlaqədar olaraq müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsini nəzərdə tutur. Bütün bunlarla yanaşı media, diaspor, xarici siyasətdə birgə hərəkətləmə, təhsil, iqtisadiyyat, müasir texnologiyalar, birgə investisiya planları və s. sahələrdə də əməkdaşlığın daha da dərinləşdiril-

Dövlət Statistika Komitəsində görüş keçirilib

İyunun 17-də Dövlət Statistika Komitəsinin sədri Tahir Budaqov BMT-nin Azərbaycan Respublikasındakı Rezident Əlaqələndiricisi Qulam İsakzai ilə görüşüb.

Görüşdə son illər ərzində Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi ilə BMT qurumları arasındakı əməkdaşlıqdan danışılmış, bu əməkdaşlıq çərçivəsində həyata keçirilən tədbirlərin, xüsusilə də Azərbaycan Respublikasının Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri üzrə Milli Məlumatlandırma Portalının, “Milli Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinin Monitorinq Sistemləri üzrə BMT-DSK Birgə İşçi Qrupu”nun yaradılmasının, “Azərbaycan kontekstində Dayanıqlı İnkişaf Məqsədləri üzrə məlumatların dezaqreqasiyası” mövzusunda beynəlxalq seminarın təşkilinin ölkə statistikasının inkişafı istiqamətində mühüm addımlardan olduğu bildirilmişdir.

Tədbirdə həmçinin BMT-nin Ölkə üzrə İdarə Heyəti (UNCT) və Dövlət Statistika Komitəsi arasındakı əməkdaşlıq çərçivəsində hazırlanmış “DIM-lər üçün məlumatların dezaqreqasiyası” adlı praktiki vəsaitin təqdimatı da keçirilmişdir.

Quram Marxuliya: Türkiyə Prezidentinin Azərbaycana səfərindən sonra regionda yeni dövr başlayıb

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iyunun 15-də ölkəmizə, xüsusilə də Azərbaycanın mirvarisi Şuşaya tarixi səfəri ilə Cənubi Qafqaz regionunda yeni dövr başladı. Bu gün tam əminliklə demək olar ki, Türkiyə Cənubi Qafqaza yenidən qayıtdı və mövqelərini daha da möhkəmləndirdi. İndi qətiyyətlə demək olar ki, rəsmi Bakının və Ankaranın razılığı olmadan Cənubi Qafqazda heç bir vacib məsələ həll oluna bilməz.

Bu sözləri AZƏRTAC-a müsahibəsində gürcü tarixçi alim, politoloq Quram Marxuliya söyləyib. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan və Türkiyə prezidentlərinin Şuşada imzaladıqları sənəd mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Türkiyənin dövlət başçısının bu səfəri və Şuşada imzalanan sənəd həm də dünyaya yeni bir mesajdır. Düzdür, bundan əvvəl də Azərbaycan ilə Türkiyə müttəfiq və qardaş ölkələr idi. Şuşada imzalanan sənəd iki qardaş dövlət arasındakı münasibətləri daha yüksək səviyyəyə qaldırdı. Eyni zamanda, bütün dünyaya bəyan etdi ki, Azərbaycan tək deyil, onun Türkiyə kimi böyük və güclü müttəfiqi var.

Şuşa Bəyannaməsi kimləri və niyə narahat edir?

“Qars müqaviləsindən sonra iki qardaş ölkə arasında imzalanan “Müttəfiqlik Münasibətlərinə dair Şuşa Bəyannaməsi” həm siyasi, həm də tarixi baxımdan olduqca böyük məna kəsb edir. Eyni zamanda, məlum Bəyannamə hər iki ölkənin maraqlarının qorunması və imkanlarının birləşdirilməsi istiqamətində atılan çox ciddi bir addım kimi səciyyələndirilməlidir. Bunu SİA-ya açıqlamasında Demokratik Maarifçilik Partiyasının sədri, millət vəkili Elşən Musayev Azərbaycan və Türkiyə arasında imzalanan Şuşa Bəyannaməsi haqqında danışarkən qeyd edib.

Onun sözlərinə görə, Ulu Öndər Heydər Əliyevin söylədiyi, “Bir millət, iki dövlət” şüarı, Böyük Atatürkün dilindən səslənən “Azərbaycanın sevinci bizim sevincimiz, kədəri bizim kədərimizdir” kəlməsi bir daha öz təsdiqini tapdı və bu böyük hadisə, tarixi məqam iki qardaş dövlətin münasibətlərinin gələcək inkişafında da çox mühüm rol oynayacaq: “Şuşa Bəyannaməsi həm də müştərək maraq kəsb edən regional və beynəlxalq fəaliyyətlərin qarşılıqlı şəkildə əlaqələndirilməsi baxımından da çox əhəmiyyətlidir. Şuşa Bəyannaməsi Azərbaycan-Türkiyə tarixinin qızıl səhifəsidir. Şuşa Bəyannaməsi böyük qələbələrin davamıdır. Şuşa Bəyannaməsi strateji bir yoldur, bölgədə sabitliyin təminatına yönəlmiş addımdır, Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığının növbəti rəmzidir”.

E.Musayev bildirdi ki, ikinci Qarabağ müharibəsində qardaş Türkiyə bizi tək qoymadı: “Həm siyasi, həm də mənəvi baxımdan Azərbaycana maksimum dəstək verdi. Həmin anlarda Türk qardaşlarımızın qəlbimizlə eyni döyüdü, onlar bizimlə eyni sevindi, Qarabağın işğaldan azad olunmasını eyni həyəcan və xoşbəxtliklə qarşıladı. Biz bu gün də bərabərlik. Çox şükür və nə xoş ki, bərabərlik.

Bugünkü tarixi hadisə dostların sevindi, düşmənlərin isə məhv olduğu gündür. Azərbaycan-Türkiyə müttəfiqliyi, dostluğu, qardaşlığı həqiqətən möhtəşəmdir. İki dövlət rəhbərinin, iki nəhəng dövlət xadiminin Şuşadan verdikləri bəyanatlar, mesajlar, söylədikləri fikirlər hazırda bütün dünyanın diqqət mərkəzindədir. Həmin bəyanatların, fikirlərin əsas məzisi və qayəsi isə budur: Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığı daimi olacaq. Bizim bərabərliyimiz əbədidir. “Bir millət, iki dövlət” şüarı tarix və dünya var olduqca öz aktuallığını qoruyub saxlayacaq”.

Gülyana

Ermənistanda seçki öncəsi mühit qızısqıca, Nikol Paşinyana qarşı çıxaraq onu məğlub edəcəklərini bəyan edən müxalifət liderləri də bir sıra hallarda mümkün görünməyən vədlər verir, hətta 44 günlük müharibənin vurduğu ağır və sarsıdıcı zərbələrin altından qısa müddətdə çıxacaqlarını iddia edirlər.

Misal üçün, Ermənistanın keçmiş prezidenti, "Hayastan" seçki blokundan baş nazirlik postuna namizədliyini irəli sürən Robert Koçaryan bəyan edib ki, cəmi 1 il ərzində ordunu bərpa edərək sərhədlərin müdafiəsini gücləndirəcək, silahlanmada yaşamış itkiləri isə 3 il ərzində aradan qaldıracaq. Beləliklə, revanşizm hissləri və yenidən hakimiyyətə yiyələnmək arzusu ilə alışıb-yanan Koçaryanın mümkün görünməyən iddiaları bir sıra dairələr tərəfindən də

dəcə kəmiyyət göstəricilərindən gedəcək, yoxsa keyfiyyət dəyişikliklərindən? Bəs bu qədər tanka yenidənmi ehtiyac var? Əvvəlki strukturu təkrarlamaq lazımdır? İki yüz, üç yaz tankı hər zaman əldə etmək olar və bu heç də kiçik məbləğləri təşkil etməyəcək. Rusiyada saxlanılacaq bazaları var ki, orada

qonşularla münasibətləri normallaşdırmaq, sülhə doğru getmək daha məqsədəuyğundur.

Kornev anti-Rusiya əhval-ruhiyyəsi haqqında:

Avrasiya İqtisadi İttifaqı vasitəsi ilə bağlıdır. Fransa sülhməramlılarını cəlb etmək isə o deməkdir ki, razılaşma prosesini yenidən qurmaq lazımdır və onun uğurlu nəticə tapa bilməyəcəyi faktıdır".

Military Russia saytının təsisçisi:
"Ermənistan

Erməni revanşı baş qaldırarsa...

Dmitri Kornev: "Hətta erməni ordusu kəmiyyətə bərpa olunarsa, keyfiyyətsiz dəyişiklik ötən ilki müharibənin təkrarı olacaq"

istehza ilə qarşılır. Daha dəqiq desək, "Hayastan" blokunun lideri bənzər bəyanatları ilə revanşist elektorata hesablanmış vədlərini öne sürür.

Bu zaman sual yaranır - Qarabağdakı Vətən müharibəsinin məlum nəticələrindən sonra bu, mümkündürmü? Yüzlərlə erməni tankları, topları milyardlarla dollarlara hesablanmış digər hərbi təchizatları və texnikaları məhv olan bir ölkə 3-4 ilə necə, hansı yolla ordusunu bərpa edə bilər?

Hərbi ekspert: "Sual budur ki, zabit korpusu necə bərpa ediləcək?"

SİA xəbər verir ki, bununla bağlı Rusiyanın Military Russia saytının təsisçisi, hərbi-siyasi ekspert Dmitri Kornev bir sıra maraqlı məqamlara toxunub. O, rusdilli caliber informasiya analitik mərkəzinə verdiyi müsahibəsində Koçaryanın iddialarını anlamadığını bildirib. SİTAT: "Hər şeydən əvvəl anlamaq istərdim ki, "ordunun bərpası" ifadəsi nə deməkdir? Heyətin sayını bərpa etmək? Burada hər şey kifayət qədər aydındır. Ordu həqiqi hərbi xidmət məqsədli, sınavı heyətin hazırlığına 1 il lazımdır, 1 il də xidmət müddətidir. Sual budur ki, zabit korpusu necə bərpa ediləcək? Əgər ehtimal olunarsa ki, ehtiyatda kifayət qədər zabit heyəti var, onda bu teoretik olaraq mümkündür.

İndi isə texnika haqqında. Əsas sual - nəyi və necə bərpa edəcəklər? Söhbət sa-

minlərlə T-55, T-54 (ötən əsrin ortalarında buraxılmış-red.) tankları var. Mən hesab edirəm ki, hətta T-34 də var. Ancaq bunun mənası varmı?"

Rusiyalı ekspert Ermənistanın məğlub olması, sərhədlərin demarkasiya və delimitasiyasının aparılması mühtində revanşçılıq mövzusunun nə qədər məhsuldar olub-olmaması sualını cavablandırmaq üçün yanaşı, bütün bunların yerinə kommunikasiyaların açılması, ölkənin ayağa qalxması məsələsinə də toxunaraq deyib ki, istənilən müharibə iqtisadiyyata və humanitar sferaya ağır zərbə vurur. Bu baxımdan, o da razıdır ki, revanşçılıq hisslərinin yerinə gücü və qüvvəni müharibədən sonrakı iqtisadiyyatın bərpasına yönəltmək lazımdır, o cümlədən, pandemiya sonrası Azərbaycanla, digər

tərəfində biz XX əsrin müharibəsini müşahidə etdik"

Hərbi-siyasi ekspert bir daha "erməni revanşı" mövzusunda qayıtmaq və Azərbaycanla Ermənistanın silahlı qüvvələrinin potensiallarını fərqləndirməklə deyib ki, əgər erməni ordusu keyfiyyətə dəyişilməzsə, revanş cəhdində biz yenidən 2020-ci ilin payızında baş verənləri müşahidə edəcəyik. SİTAT: "Ötən ilin müharibəsi göstərdi ki, Azərbaycan uzun illər silahlı qüvvələrinin inkişafı yönündə fəaliyyət göstərərək, ordunu keyfiyyətə dəyişib. Biz müxtəlif güclərin koordinasiya fəaliyyətini, ən müasir "ağıllı" (smart) texnika növlərinin uğurlu istifadəsini gördük. Bir situasiyada, sadəcə, PUA-lardan istifadə olunurdu, ancaq digər tərəfdən, pilotsuz uçan aparatlar havadan müdafiə sistemlərinin reaksiyalarını müəyyən edərək digər başqa növü PUA-lar vasitəsi ilə məhv edirdi. Daha əvvəllər biz bu barədə oxuyurduq, bu, teoriya idi. 2020-ci ildə isə biz bunu canlı gördük.

Ermənistan tərəfində isə biz XX əsrin müharibəsini müşahidə etdik, ya da belə deyək, XX əsrin hərbi əməliyyatlarına hazırlıqlarını. Təkrar edirəm, hətta erməni ordusu kəmiyyətə bərpa olunarsa, keyfiyyətsiz dəyişiklik ötən ilki müharibənin təkrarı olacaq".

Rövşən RƏSULOV

"Fransa sülhməramlılarını cəlb etmək o deməkdir ki, razılaşma prosesini yenidən qurmaq lazımdır və onun uğurlu nəticə tapa bilməyəcəyi faktıdır"

Dmitri Kornev Ermənistanda beynəlxalq sülhməramlıların regiona dəvət olunması, əsasən, bu ölkəyə dostluq münasibəti olan Fransa heyətinin gətirilməsi kimi səslənən bəyanatlara da münasibətini açıqlayıb və Rusiya kontingentinin erməni tərəfinə sərf etməməsi fikirlərinə də aydınlıq gətirib. SİTAT: "2020-ci ilin payızına qədər həmin Nikol Paşinyan Rusiyaya və Rusiyanın təsiri-

"Təəssüf ki, son dövrlər sosial şəbəkələrdə, xüsusilə "Facebook" və "YouTube" vasitəsilə əxlaqi dəyərlərə sığmayan söyüş, təhqir və böhtan xarakterli çıxışların şahidi oluruq. Xüsusilə də həmin çıxışlara etirazlı münasibət bildiren və şərh yazan sosial şəbəkə istifadəçiləri qarşı tərəflərdən dilə gətirilməsi belə mümkün olmayan söyüş, təhqiramiz ifadələrə qarşılaşmalı olurlar. Bu kimi amillər isə ilk növbədə xalqımıza xas olmayan acınacaqlı haldır. Ona görə də milli-mənəvi və əxlaqi dəyərlərimizdən uzaq olan bu cür halların belə davam etməsi

XƏBƏRDARLIQ: Sosial şəbəkə istifadəçiləri belə hallara yol verməyin!

hiddət doğurur və yolverilməzdir. İstər siyasi, istər sosial, istərsə də digər mövzuların, diskusiyaların

aparılması zamanı ümumi qəbul olunmuş normativlərə riayət etmək hər birimizin borcudur. Biz unutmamalıyıq ki, sosial şəbəkələrdən istifadə edərkən, yazdığımız rəyləri, şərhləri, səsləndirdiyimiz fikirləri digərləri ilə yanaşı, ailə üzvlərimiz də görür, eşidirlər. Çünki sosial şəbəkə reallığı artıq günümüzün tələbinə çevrilib və hər kəs tərəfindən istifadə edilməkdədir". Bu sözləri SİA-ya açıqlamasında media eksperti Rövşən Rə-

sulov deyib.

Onun sözlərinə görə, hər bir vətəndaşımızın, tələbə və gənclərimizin, xüsusilə olaraq məktəblilərin təlim-təربiyəsinə və psixologiyasına, gələcəyinə, müqəddəratına olduqca mənfi təsirlər yaradan bu cür halları qəti şəkildə pisləyir, istər xaricdə, istərsə də ölkə daxilində bu cür hərəkətlərə yol verən şəxsləri söyüş, təhqir və böhtanlardan əl çəkməyi, bu hərəkətləri dayandırmağı xahiş deyil, qəti-

yətlə tələb edirik: "Hesab edirəm ki, qəbul olunmuş müəyyən qanunlar müqabilində hüquq-mühafizə orqanlarımız tərəfindən addımlar atılsa da, sosial şəbəkələrdə söyüş və təhqirlərin qarşısının birdefəlik alınması üçün sərt qanunların, tənzimləmələrin həyata keçirilməsinə tələblər artmaqdadır. Ümid edirik ki, daha əvvəllər də Milli Məclisdə qaldırılmış bu məsələ davamlı diqqət mərkəzində saxlanılacaq, sosial şəbəkələrdə insanların şərafət və ləyaqətinin təhqirlərə, söyüşlərə məruz qalınmasının, mənəfə alçaldılmasının qarşısı birdefəlik alınacaq".

Ayşən Vəli

Müasir dünyada Azərbaycan bir çox mötəbər qurumlarla əməkdaşlıq edir. Bu sırada İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı ilə münasibətləri uğurla davam edir və ölkəmizin xarici siyasət kursunda prioritet istiqamətlərdən olaraq strateji əhəmiyyət daşıyır. Təşkilatın əsas məqsədləri üzv dövlətlər arasında islam həmrəyliyinə möhkəmləndirilməsi, onlar arasında elm, mədəniyyət, sosial, iqtisadi və başqa sahələrdəki əməkdaşlığın dəstəklənməsi və digər beynəlxalq təşkilatlarda məşvərlərin həyata keçirilməsi, üzv dövlətlərin digər ölkələrlə əməkdaşlığına və qarşılıqlı anlaşmasına şəraitinin yaradılmasından ibarətdir. Ölkəmiz müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra həmin dövrdə, erməni təcavüzünə məruz qalmışdı. İnformasiya-təbliğat imkanları zəif və məhdud olan Azərbaycanın haqlı mövqeyinin İslam dövlətləri tərəfindən dəstəklənməsi vacib məsələlərdən idi. İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı torpaqlarımızın 20 faizinin Ermənistan tərəfindən işğalı ilə nəticələnmiş münafişənin həlli ilə bağlı bir neçə qətnamə qəbul edib. İƏT istər zirvə konfranslarında, istərsə də Xarici İşlər Nazirləri konfranslarında Ermənistanın təcavüzünü pisləmiş və Azərbaycanın siyasi marağına uyğun qətnamələr qəbul etmişdir. Eyni zamanda, ölkəmizə zəruri yardımın göstərilməsi məqsədilə İƏT çərçivəsində Azərbaycan Respublikasına İqtisadi Yardım haqqında bir neçə qətnamənin qəbul edilməsi də vurğulanmalıdır.

İyunun 16-da keçirilən İƏT-in Elm və Texnologiya üzrə ikinci Zirvə toplantısında Prezident İlham Əliyevin videoformatda çıxışı zamanı bildirdiyi kimi, biz Ermənistanın hərbi təcavüzü ilə bağlı İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı tərəfindən Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin ardıcıl şəkildə dəstəklənməsini yüksək qiymətləndiririk: "İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı tərəfindən 1994-cü il Kasablanka Zirvə görüşündən bu günə qədər Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzünü pisləyən, ölkəmizin suverenliyi və ərazi bütövlüyünü dəstəkləyən 80-dən artıq qətnamə qəbul edilib. Bu mənada Ermənistan Respublikasının Azərbaycan Respublikasına qarşı təcavüzü ilə bağlı 2016-cı ildə İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Təmas Qrupunun təsis edilməsi xüsusi qeyd edilməlidir".

"ERMƏNİSTAN 30 İLLİK İŞĞAL DÖVRÜNDƏ AZƏRBAYCANIN İŞĞAL OLUNMUŞ ƏRAZİLƏRİNDƏKİ BÜTÜN MƏDƏNİ VƏ DİNİ ABİDƏLƏRİMİZİ MƏQSƏDLİ ŞƏKİLDƏ DAĞIDIB"

İƏT Xarici İşlər Nazirlərinin Şurası tərəfindən "Ermənistan Respublikasının Azərbaycan Respublikasına qarşı təcavüzü", "Azərbaycana iqtisadi yardımın göstərilməsi" və "Ermənistan Respublikasının Azərbaycan Respublikasına qarşı təcavüzü nəticəsində işğal olunmuş Azərbaycan torpaqlarında İslam dininə aid tarixi və mədəni irsin və ibadət ocaqlarının dağıdılması və təhqir olunması" adlı qətnamələr Azərbaycanın haqq işini hər zaman dəstəklədiyini göstərir.

Cənab Prezident qeyd edib ki, Azərbaycan İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı ailəsinin fəal üzvüdür və həm ikitərəfli əsasda, həm də beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində üzv dövlətlərlə sıx əməkdaşlıq edir. Son bir neçə il ərzində Azərbaycanda İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlərin xarici işlər, mədəniyyət, turizm, təhsil, əmək və digər nazirləri səviyyəsində 10-a yaxın görüş keçirildiyini bildiren dövlət başçısı Azərbaycanın hər zaman İslam ölkələri arasında həmrəyliyin gücləndirilməsi istiqamətində səylər göstərdiyi diqqətə çatdırıb. "2017-ci ildə 54 dövlət iştirakı ilə IV İslam Həmrəyliyi Oyunlarına ev sahibliyi etməyimiz bunun növbəti təzahürü idi. Bununla yanaşı, biz, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv ölkələrin vətən-

daşları üçün ölkəmizdə təhsil almaq imkanı verən təqaüd proqramına da başlamışıq".

Azərbaycan Prezident çıxışında 44 günlük Vətən müharibəsində İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı tərəfindən nümayiş etdirilən qətiyyətli mövqeyin yüksək qiymətləndirildiyini və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Azərbaycanı dəstəkləyən bəyanatlarla çıxış etdiyini bildirib. Həmişə olduğu kimi, son illərdə baş verən hadisələrdə də İƏT-in Azərbaycanla həmrəylik nümayiş etdirməsi də diqqətdən kənar qalmadı. 2019-cu ilin 19 sentyabr tarixində Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyanın işğal olunmuş ərazilərimizə qeyri-qanuni səfəri və orada səsləndirdiyi təxribatçı bəyanatları ilə bağlı İƏT-in Baş katibi adından təşkilatın rəsmi internet sahifəsində "OIC Secretary General Expresses Deep Concern over the Recent Statement of Armenian Prime Minister on Nagorno-Karabakh" başlıqlı bəyanat dərc edildi. 2020-ci ilin 31 mart tarixində ölkəmizin işğal olunmuş ərazilərində keçirilən qondarma "seçkilər"lə əlaqədar İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı "İƏT işğal olunmuş Dağlıq Qarabağda seçkilərin keçirilməsini rədd edir" başlıqlı bəyanatla çıxış etdi. Daha sonra iyulun 12-də Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycan Respublikasının Tovuz rayonunu istiqamətində hücumunu, atəşkəsi pozmasını, nəticədə azərbaycanlı əsgərlərin həlak olmasını və yaralanmasını kəskin şəkildə pisləyən bəyanat da yaydı.

Dövlət başçısı bildirdi ki, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı öz qətnamələrində Azərbaycanın keçmiş işğal altında olan torpaqlarında Ermənistan tərəfindən İslam tarixi və mədəniyyət nümunələrinin, ibadət yerlərinin dağıdılması və təhqir edilməsini qətiyyətlə

pisləyib: "Ermənistan 30 illik işğal dövründə Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindəki bütün mədəni və dini abidələrimizi məqsədlilik şəkildə dağıdıb. Ermənistanın işğalı altında olmuş ərazilərdə yerləşən 67 məsciddən 65-i yerlə-yeksan edilib, iki məscidə isə ciddi zərər dəyib və onlar təhqir edilib".

"BÜTÜN İSLAM ÜMMƏTİNİN HİSSLƏRİNİ TƏHQİR EDƏN ÖLKƏ MÜSƏLMAN DÖVLƏTLƏRİNİN VƏ MÜSƏLMANLARIN DOSTU OLA BİLMƏZ"

Dövlət başçısı bu il İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş Katibliyinin, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Ermənistan Respublikasının Azərbaycan Respublikasına qarşı təcavüzü ilə bağlı Təmas Qrupunun üzvlərinin, habelə ICESCO-nun nümayəndə heyətinin Azərbaycanın işğaldan azad olunmuş ərazilərinə səfər etdiyini və Ermənistanın İslam irsinə qarşı törətdiyi vandalizmin şahidi olduğunu qeyd edib. Azərbaycan Prezidenti Ermənistanın İslam ölkələri ilə münasibətlərini gücləndirmək cəhdlərinin müşahidə olunduğunu da bildirdi: "Məscidlərdən donuz və inək tövləsi kimi istifadə etmiş və bununla da bütün İslam ümmətinin hisslərini təhqir edən ölkə müsəlman dövlətlərinin və müsəlmanların dostu ola bilməz".

Bildiyimiz kimi, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş Katibliyi İslam irsinin ayrılmaz hissəsi olan Dağlıq Qarabağda və ətraf rayonlardakı tarixi abidələrin vəziyyəti ilə əlaqədar dərindən narahatlığını bildirmişdi. Bu haqda İƏT-in yaydığı bəyanatda, maddi və mənəvi dəyərlərin, xüsusən Qubadlı rayo-

nunun azad edilmiş Məmər kəndindəki məscidin qəsdən dağıdılması və talan edilməsi, tarixin mənimlənməsi və saxtalaşdırılması təcavüz siyasətinin bariz sübutu olduğu göstərilirdi. Bəyanatda o da qeyd olunurdu ki, işğal olunmuş ərazilərdə əsrlər boyu qalmış dini-mədəni irislərdən sui-istifadə beynəlxalq qanunların və konvensiyaların, o cümlədən "Silahlı Münafişələr zamanı Mədəni Mülkiyyətin Qorunmasına dair 1954-cü il Haaqa Konvensiyası"nın və 1954, 1999-cu il protokollarının açıq şəkildə pozulmasıdır. Xarici işlər nazirləri Şurasının 46-cı iclasında İƏT "İslamın müqəddəs yerlərinin qorunması haqqında" 3/46-S sayılı Qərar qəbul edib. Qərarda erməni təcavüzkarları tərəfindən Azərbaycan Respublikasında İslama aid tarixi və mədəni irsinin tamamilə məhv etmək məqsədi, barbar hərəkətləri pislənilmişdi.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev aprelin 8-də İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Baş katibi Yusif bin Əhməd el-Osaymini qəbul edərkən İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı və Azərbaycan arasında əməkdaşlığın inkişafına verdiyi müstəsna töhfəyə görə onu Azərbaycanın dövlət ordeni - "Dostluq" ordeni ilə mükafatlandırması əlaqələrin dostluğa və həmrəyliyə söykəndiyini özündə əks etdirir.

"AZƏRBAYCAN 30 İLLİK MÜNAQİŞƏYƏ SON QOYDU VƏ HƏRBI-SİYASİ YOLLARLA ƏRAZİ BÜTÖVLÜYÜNÜ VƏ TARİXİ ƏDALƏTİ BƏRPA ETDİ"

İƏT ilə Azərbaycan arasında əməkdaşlıq davamlı xarakter alıb və hər zaman, çətin anlarda Azərbaycanın yanında olub. 2020-ci ilin 27 sentyabr tarixindən etibarən Ermənistan ordusunun təxribatlarına qarşı Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə başlayan genişmiqyaslı Vətən müharibəsi qələbəmizlə başa çatdı. "Bildiyiniz kimi, Ermənistan 30 ilə yaxın idi ki, ölkəmizin təqribən 20 faiz ərazisini işğal altında saxlayırdı", deyən Cənab Prezident Ermənistanın azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmə apardığını diqqətə çatdırıb: "Bir milyondan artıq azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkünə çevrilib. Ermənistan Xocalı soyqırımını törədib. Xocalı soyqırımı 13 ölkə tərəfindən tanınıb. Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərindən dərhal, tam və qeyd-şərtsiz çıxarılmasını tələb edən BMT Təhlükəsizlik Şurası tərəfindən 1993-cü ildə qəbul edilmiş dörd qətnamə, Qoşulmama Hərəkatının bəyannamələri, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının qətnamələri, ATƏT və digər beynəlxalq təşkilatların müvafiq qərarları münafişənin həllinin hüquqi bazasını təşkil edirdi. Lakin Ermənistan beynəlxalq ictimaiyyətin tələblərinə məhəl qoymayaraq, torpaqlarımızı əbədi olaraq işğal altında saxlamağa cəhd edirdi".

Ötən ilin sentyabr ayında Ermənistanın irimiqyaslı hərbi hücumuna cavab olaraq Azərbaycan əks-hücum əməliyyatına başladı və 44 günlük Vətən müharibəsində qalib dövlət olaraq adını tarixə həkk etdi. "Beləliklə, Azərbaycan 30 illik münafişəyə son qoydu və hərbi-siyasi yollarla ərazi bütövlüyünü və tarixi ədaləti bərpa etdi", deyən Cənab Prezident bildirdi.

"BİZ BƏRPA VƏ YENİDƏNQURMA İŞLƏRİNDƏ ƏN MÜASİR VƏ INNOVATİV TEXNOLOGİYALARDAN İSTİFADƏ EDƏCƏYİK"

"Bugünkü Zirvə toplantısının mövzusu elm və texnologiya olduğundan, vurğulamaq istərdim ki, ölkəmizin elmi və texnoloji potensialının gücləndirilməsi bizim başlıca prioritetlərimiz sırasında"dır", deyən Prezident çıxışında vurğulayıb. Müasirləşən, modernləşən Azərbaycan beynəlxalq aləmdə innovasiyalar, informasiya-kommunikasiya texnologiyaları, kosmik əlaqələndirmələr ölkəsi kimi də tanınıb. Sözsüz ki, bu Azərbaycanda yüksək texnologiyaların tətbiqinə və ölkədə kosmik sənayenin yaradılmasına göstərilən böyük diqqətdir. Eyni zamanda, siyasi sabitlik, dinamik sosial-iqtisadi inkişaf, cəmiyyətimizin demokratikləşməsi, nəhəng enerji və nəqliyyat layihələrinin reallaşması Azərbaycanın informasiya və kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi, rəbabin inkişafı sahəsində də qabaqcıl ölkələr sırasına çıxmasına imkan yaradıb. Bu gün ölkəmizdə İKT sektoru sürətlə inkişaf edir. "Azərbaycan beynəlxalq kosmik klubun üzvüdür", deyən Cənab Prezident bildirdi ki, bu gün bizim ikisi telekommunikasiya, biri isə Yer səthinin müşahidəsi üçün istifadə olunan üç peykimiz var: "Azərbaycan 2023-cü ildə Beynəlxalq Astronavtika Konqresinə ev sahibliyi edəcək ölkə seçilib. Bu, beynəlxalq kosmik icma tərəfindən Azərbaycanın bu sahədə nailiyyətlərinin tanınmasının təzahürüdür".

Orbitdə özünün telekommunikasiya peyki olan azsaylı ölkələrdən biri olan Azərbaycanın "Azerspace 2" peyki orbitə buraxılması bir daha təsdiqlədi ki, bu gün Azərbaycan beynəlxalq aləmdə neft-qaz, turizm, tolerant, idman ölkəsi, eyni zamanda innovasiyalar, informasiya-kommunikasiya texnologiyaları, kosmik əlaqələndirmələr ölkəsi kimi də tanınıb. Artıq Azərbaycan orbitə 3 peyk çıxara bilmişdir: "Azerspace 1" telekommunikasiya peyki, "Azersky" müşahidə peyki və "Azerspace 2".

Peyklərin orbitə çıxarılması Azərbaycanda kosmik sənayenin inkişafında uğurlu addımlardır

"Bu yaxınlarda Azərbaycanın növbəti onillik üçün sosial-iqtisadi inkişafına dair müəyyən etdiyim beş milli prioritet sırasında rəqabətli insan kapitalı və müasir innovasiyalar məkanının yaradılması da yer alır", deyən Cənab Prezident qeyd edib ki, hökumət innovasiyaların və startap ekosistemlərinin inkişafı ilə bağlı əməli addımlar atır: "Azərbaycan Ümumdünya İqtisadi Forumu ilə Dördüncü Sənamə İnqilabı Mərkəzləri Şəbəkəsinin Afilyedilmiş Azərbaycan Mərkəzinin yaradılması ilə bağlı saziş imzalayıb. Mən işğaldan azad olunmuş bütün əraziləri yaşıl enerji zonası elan etmişəm. Biz bərpa və yenidənqurma işlərində ən müasir və innovativ texnologiyalardan istifadə edəcəyik. "Ağıllı şəhər" və "ağıllı kənd" konsepsiyaları tətbiq olunacaqdır". Müasir dünyada "ağıllı şəhər", "ağıllı kənd" konsepsiyası dünyada baş verən global çağırışlara cavabdır. Bu gün yüksək texnologiyaların ölkəmizdə inkişafı "Ağıllı şəhər" və "Ağıllı kənd" konsepsiyasının hazırlanmasına zəmin yaradıb. Ermənilərin işğalçılıq siyasəti nəticəsində dağıdılmış kəndlərimiz ən müasir texnologiyalara əsaslanan quruculuq konsepsiyası əsasında bərpa olunacaq. Yüksək texnologiyalara əsaslanan "Ağıllı kənd" və "Ağıllı şəhər" layihəsi ən qabaqcıl texnologiyaların tətbiqidir. Azərbaycan yeni bir yüksəliş mərhələsini yaşayır və inkişaf, tərəqqi yolu uğurlu sərbəhlərə hesablanıb.

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI

Dünya mətbuatı Şuşa Bəyannaməsindən yazır

Özbəkistan

Özbəkistanın "qalampir.uz", "tnews.uz", "kun.uz", "darakchi.uz" və "abi.uz" portalları Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycana, o cümlədən Şuşaya səfəri, bu qədim şəhərdə keçirilən görüşləri, imzalanan Bəyannamə haqqında materiallar yayıblar.

AZƏRTAC xəbər verir ki, materiallarda Qarabağ münaqişəsinin tarixindən, Ermənistanın zaman-zaman törətdiyi təxribatlardan, Vətən müharibəsi nəticəsində Azərbaycanın öz torpaqlarını azad etməsindən danışılır, müharibə vaxtı Türkiyənin Azərbaycana siyasi dəstək verdiyi bildirilir.

Materiallarda Azərbaycan və Türkiyə prezidentlərinin imzaladığı Şuşa Bəyannaməsi haqqında məlumat verilir. Bəyannamədə Türkiyə ilə Azərbaycan arasında əlaqələrin mövcud səviyyəsinin ümumi regional və beynəlxalq sülh və rifaha töhfə verdiyi, əlaqələrin, sadəcə, iki ölkəyə deyil, eyni zamanda, bölgəyə sülh və rifah gətirərək başda region ölkələri olmaqla, beynəlxalq sabitliyə, sülhə və maraqlara xidmət edəcəyi vurğulanır. Qeyd edilir ki, bu sənəd ölkələr arasında bütün sahələrdə əlaqələrin ən yüksək səviyyəyə çatdırılmasına zəmin yaradır.

Yazılarda Azərbaycanın qərb rayonları ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında dəhlizin (Zəngəzur dəhlizi) açılmasının və həmin dəhlizin davamı kimi Naxçıvan-Qars dəmir yolunun tikintisinin iki ölkə arasında nəqliyyat-kommunikasiya əlaqələrinin intensivləşməsinə mühüm töhfə verəcəyi bildirilib.

Yaponiyanın NHK telekanalı Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iki ölkə arasında ittifaqın möhkəmlənməsi barədə birgə bəyannamə ilə çıxış etməsi barədə məlumat yayıb. Məlumatda ötən ilin payızında Azərbaycan və Ermənistan arasında baş verən müharibə barədə məlumat verilir. Qeyd edilir ki, Ermənistanın ağır məğlubiyyəti ilə başa çatan döyüşlər nəticəsində Azərbaycan mühüm Qələbə qazanaraq, uzun müddət işğal altında olan torpaqlarını azad edib.

Həmin vaxt Azərbaycana siyasi dəstək vermiş Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iyunun 15-də Şuşa şəhərinə səfər etdiyi və burada Prezident İlham Əliyevlə iki ölkə arasında ittifaq barədə birgə bəyannamə imzaladığı qeyd edilir.

Bildirilir ki, həmin sənəddə tərəflər arasında qarşılıqlı müdafiə barədə bəndin əks olunduğu, üçüncü ölkə tərəfindən müttəfiqlərdən hər hansı birinə qarşı təhlükə yaranacağı təqdirdə bu iki ölkənin bir-birinə hərbi dəstək verəcəyi əksini tapıb. Qeyd edilir ki, Türkiyə tərəfindən hazırlanmış pilotsuz uçuş

aparatlarının Azərbaycanda da istehsal ediləcəyini bildiren Rəcəb Tayyib Ərdoğan, bir daha Azərbaycan ərazilərinin işğalına yol verməyəcəklərini də vurğulayıb.

Misir

Misirin "Aldiplomasy" informasiya portalında Azərbaycanın və Türkiyənin liderləri il-

ham Əliyevin və Rəcəb Tayyib Ərdoğanın imzaladıqları mühüm sənəd - Şuşa Bəyannaməsi haqqında xəbər yayımlanıb.

Xəbərdə diqqətə çatdırılıb ki, qardaş ölkələr - Azərbaycanın və Türkiyənin dövlət başçıları arasında imzaladığı sənəddə müdafiə və təhlükəsizlik məsələlərindən tutmuş siyasi, sosial, iqtisadi və mədəni əlaqələrin inkişafına qədər bütün sahələrdə əlaqələrin daha da gücləndirilməsi nəzərdə tutulur. Eyni

zamanda, rəsmi Bakı və Ankara arasında əməkdaşlıq bütün regionda sülhə və tərəqqiyə töhfə olacaq.

Yazıda, həmçinin iki qardaş ölkənin dövlət başçıları arasında təkbətek görüşü, mətbuata birgə bəyannamə haqqında da məlumat verilib. Diqqətə çatdırılıb ki, dövlət başçıları İlham Əliyev və Rəcəb Tayyib Ərdoğan, həmçinin birinci xanımlar Mehriban Əliyeva və Əminə Ərdoğan Şuşada "Xan qızı" bulağında olublar və Heydər Əliyev Fondunun təşkil etdiyi "Musiqi irsi və Qarabağ atları Cıdır düzündə" adlı kompozisiyanın təqdimatında iştirak ediblər.

Ukrayna

Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycana səfəri, Prezident İlham Əliyevin qardaş ölkənin dövlət başçısı ilə Şuşaya birgə səfər etməsi, Şuşa Bəyannaməsi haqqında xəbərlərə Ukrayna mətbuatında geniş yer verilib.

"Ukrayna 24", "inter" telekanallarının Azərbaycandan hazırladığı xüsusi reportajlarda, "Gordon", "Korrespondent" "Podrobnosti", "Segodnya" və digər xəbər portallarında dərc edilən məqalələrdə Azərbaycan və Türkiyə prezidentlərinin region və dünya ölkələrinə verdikləri mesajlar xüsusilə qeyd olunub.

Xəbərlərdə Şuşa Bəyannaməsində əksini tapan məsələlər haqqında ətraflı məlumat verilib. Vurğulanıb ki, azad edilmiş Şuşa şəhərində 100 ildən sonra müttəfiqlik haqqında imzalanan Birgə Bəyannamə Azərbaycan və Türkiyə arasında gələcək iş birliyinin

istiqamətlərini göstərir.

Macarıstan

Macarıstanın "Hirado" nəşrinə "Türkiyə və Azərbaycan prezidentləri müttəfiq münasibətlərə dair Bəyannamə imzalayıblar" sərəlövhəli məqalə dərc edilib. Məqalədə Şuşa-

Dünya mətbuatı Şuşa Bəyannaməsindən yazır

da tarixi Bəyannamənin imzalandığı vurğulanır. Qeyd edilir ki, saziş iki ölkə arasında müdafiə məsələləri də daxil olmaqla, bütün sahələri əhatə edir.

Bildirilir ki, Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Qarabağın bərpası üçün altıtərəfli əməkdaşlıq formatının yaradılmasını təklif edib. Nəşr Türkiyə dövlətinin başçısından bu sitatı gətirib: "Türkiyə olaraq biz də coğrafi qonşuluq əlaqələrimizi daha dərin əməkdaşlıqlara yönəltmək istəyirik. Ermənistanın ona xoş niyyətlə uzadılan həmrəylik əlini tutmasını, ortaqlığı birliktə formalaşdırmaq fürsətindən yaxşı istifadə etməsini arzu edirik. Altılı platforma dedik. Bu altılı platformada bildiyiniz kimi, Rusiya, Türkiyə, Azərbaycan, Ermənistan, Gürcüstan və İran var. Bu altılı platforma ilə birlikdə artıq istəyirik ki, bölgə rahatlıqla, sülh içində yaşayan bir bölgə olsun. Bu addımı atmaq üçün biz qaradışla birlikdə hər cür fədakarlığa hazırıq. Cənab Putin eyni qaydada bu cür fədakarlığa hazırdır".

Məqalədə deyilir ki, Rəcəb Tayyib Ərdoğan yaxın gələcəkdə Şuşada ölkəsinin baş konsulluğunun açılacağını da elan edib.

Rumıniya

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın erməni işğalından azad edilmiş Şuşa şəhərinə səfəri və tarixi Şuşa Bəyannaməsinin imzalanması Rumıniya, Bolqarıstan və Yunanıstanın qabaqcıl KİV-lərinin diqqət mərkəzində olub. AGERPRES milli xəbər agentliyi, "G4media", "Ziarelive" nəşrləri, "Club.Bg", Bolqarıstan Teleqraf agentliyi, Fokus xəbər agentliyi, "Blacksea news" xəbər portalı, "Protothema" nəşri və digərləri Şuşa şəhərinin 1992-ci ildə Ermənistan qoşunlarının nəzarəti altına keçməsi barədə məlumat verib. Ötən ilin noyabr ayında isə Azərbaycan qoşunları tərəfindən Şuşanın öz qanuni sahiblərinə qaytarılması bildirilib. Qeyd olunub ki, Türkiyə və Azərbaycan prezidentləri Şuşada danışıqlar aparıb və iki ölkə arasında bir neçə sahədə, o cümlədən təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlıq əlaqələrinin dərinləşməsinə yönəlmiş müttəfiqlik münasibətləri haqqında Bəyannamə imzalayıblar. Bu sə-

nə - din ikitərəfli münasibətləri ən yüksək səviyyəyə qaldırması barədə deyilib. Bəyannamədə birgə müdafiə və Azərbaycan ilə Türkiyə arasında qarşılıqlı hərbi yardım məsələlərinin əksini tapdığı vurğulanıb.

Avstraliya

Avstraliyanın "au.news.yahoo.com" saytı Azərbaycan və Türkiyə prezidentləri tərəfindən imzalanan Şuşa bəyannaməsi barədə məlumat yayıb. "Rəcəb Tayyib Ərdoğan hücum ediləcəyi təqdirdə Azərbaycanı dəstəkləyəcəyini vəd edib" adlı məqalədə Türkiyə Prezidentinin belə bir vədə Dağlıq Qarabağ regionuna səfəri zamanı çıxışı etdiyi bildirilir.

Məlumatda qeyd edilir ki, ötən ilin pay-

vurğulanır. Bildirilir ki, həmin vaxt hərbi əməliyyatlar Ermənistanı biabırçı məğlubiyyəti və Qarabağın hələ də ermənilər yaşayan bəzi yerlərinə Rusiya sülhməramlılarının yerləşdirilməsi ilə başa çatıb.

Məqalədə qeyd edilir ki, Türkiyə və Azərbaycan prezidentlərinin imzaladığı sənəddə üçüncü ölkə tərəfindən onların müstəqilliyinə və ərazi bütövlüyünə təhlükə yaranacağı təqdirdə bir-birini dəstəkləmək öhdəliyi öz əksini tapıb.

Yazıda ötən ilin sentyabr-noyabr aylarında baş verən 44 günlük müharibə zamanı müasir silahlarla təchiz edilən Azərbaycan Ordusunun qısa müddətdə Ermənistan silahlı qüvvələrini darmadağın etməsi barədə də məlumat verilir. Bildirilir ki, Azərbaycan və Rusiya prezidentlərinin, həmçinin Ermənistanın baş nazirinin noyabrın 10-da imzaladığı üçtərəfli bəyannaməyə əsasən, Ermənistan 30 ilə yaxın bir dövrdə işğal altında saxladığı əraziləri, o cümlədən tarixi Azərbaycan şəhəri olan Şuşanı tərk edib.

Qeyd edilir ki, üçtərəfli bəyannamə Ermənistanında siyasi böhrana səbəb olub və baş na-

zir vəzifəsini icra edən Nikol Paşinyan növbədənənar parlament seçkiləri təyin etməyə məcbur olub.

Yazıda Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın bəyannamənin imzalanmasından sonra təşkil edilən mətbuat konfransında səsləndirdiyi fikirlər də yer alıb: "Biz tarixi Azərbaycan torpaqlarının bir daha işğal olunmaması üçün lazım olan tədbirləri görürük".

Məqalədə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin fikirlərinə də yer verilib. Qeyd edilir ki, dövlətimizin başçısı Azərbaycan ilə Türkiyəni Ermənistan

vasitəsilə birləşdirəcək nəqliyyat dəhlizinin əhəmiyyətini yüksək qiymətləndirib və bunun region üçün böyük imkanlar yaratdığını bəyan edib.

Şuşada liderlər tərəfindən imzalanan bəyannamədə Türkiyənin bu şəhərdə konsulluq açacağı və hərbi pilotsuz uçuş aparatlarını istehsal ediləcəyi barədə bəndlərin də öz əksini tapdığı bildirilir.

18 iyun Azərbaycanda insan hüquqları günüdür

Bu gün - 18 iyun Azərbaycan da insan hüquqları günüdür. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2007-ci il 18 iyun tarixli Sərəncamına əsasən, hər il 18 iyun ölkəmizdə İnsan Hüquqları Günü kimi qeyd olunur.

Azərbaycanda insan hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi və müdafiəsi Ümummilli Lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Ulu Öndər Heydər Əliyev 1998-ci il iyunun 18-də Azərbaycan Respublikasında "İnsan hüquqlarının müdafiəsinə dair Dövlət Proqramı"nı təsdiq edib. Ulu Öndər tərəfindən həyata keçirilmiş hüquq islahatları Azərbaycanda demokratik, hüquqi dövlət və vətəndaş cəmiyyətinin möhkəmləndirilməsinə, insan hüquq və azadlıqlarının səmərəli müdafiəsinə yönəlməmiş yeni hüquq sisteminin formalaşmasına zəmin yaratmışdır.

1995-ci ildə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müəllifi olduğu ümumxalq səsverməsi yolu ilə qəbul edilmiş Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının böyük hissəsi məhz insan hüquqlarına həsr olunub. Bu amil dövlətimizin insan amilinə nə qədər önəm verdiyinin göstəricisidir. Bu Konstitusiya ölkəmizdə insan hüquq və azadlıqlarına əsaslanan yeni dövlət quruculuğunun əsasını qoymuşdur. Ölkəmiz demokratik inkişaf yoluna Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi siyasi-iqtisadi strategiya əsasında qədəm qoyub. Ulu Öndərin demokratik, hüquqi dövlət, vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu, həmçinin, dünya birliyinə fəal inteqrasiyanı müstəqil Azərbaycanın əsas hədəflərindən biri kimi elan edib.

Ölkəmizdə insan hüquqlarının təminatı ilə bağlı güclü hüquqi baza formalaşmışdır. Həyata keçirilən bütün tədbirlər ölkəmizdə hər bir vətəndaşın hüquqlarının müdafiəsinə yönəlib. Azərbaycanın uğurlu inkişafı ölkəmizdə insanların hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi sahəsində də əsaslı irəliləyişlərlə müşayiət olunur. Ulu Öndər tərəfindən imzalanan "İnsan və vətəndaş hüquq və azadlıqlarının təmin edilməsi sahəsində tədbirlər haqqında" 1998-ci il 22 fevral tarixli Fərman və "İnsan hüquqlarının müdafiəsinə dair Dövlət Proqramının təsdiq edilməsi haqqında" 1998-ci il 18 iyun tarixli Sərəncam ölkəmizdə bu sahədə həyata keçirilən tədbirlərin mahiyyətini və konsepsiyasını dəqiq müəyyənləşdirməklə insan hüquqlarının davamlı inkişafını təmin etmiş və bu sahədə qanunvericilik və institusional islahatlara təkan vermişdir.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi xəttini uğurla davam etdirən Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizdə insan hüquq və azadlıqlarının qorunması sahəsində kompleks tədbirlər həyata keçirilmişdir. Ölkə başçısı tərəfindən 2006-cı ildə qəbul edilmiş "Azərbaycan Respublikasında insan hüquqlarının müdafiəsi üzrə Milli Fəaliyyət Planı" və 2011-ci ildə qəbul edilmiş "Azərbaycan Respublikasında insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinin səmərəliliyini artırmaq sahəsində Milli Fəaliyyət Proqramı" insan hüquqlarının təmin

edilməsi prosesinin keyfiyyətə yeni müstəviyə keçməsinə, universal və regional səviyyədə yeni əməkdaşlıq strategiyasının qurulmasına, dövlətlə vətəndaş cəmiyyəti arasında tərəfdaşlıq münasibətlərinin yaradılmasına xidmət etmişdir.

Azərbaycan demokratik dəyərlərin bərqərar olduğu müasir hüquqi dövlətdir. Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları haqqında beynəlxalq sazişlərə qoşulub və bu normativ-hüquqi aktların insan hüquqlarına dair beynəlxalq standartlara tam uyğunluğu təmin edilib. Hüquqi mexanizmlərin təkmilləşdirilməsi, insan hüquqları sahəsində fəaliyyət göstərən qurumlarla əməkdaşlığın daha da inkişaf etdirilməsi, bu sahədə fəaliyyət göstərən beynəlxalq institut və mərkəzlərdə tədqiqat və təhsil problemləri üzrə mütəxəssislərin hazırlanması, insan hüquqları haqqında öhdəliklərə riayət edilməsi və digər məsələlər ölkəmizdə insan hüquqlarına verilən dəyərin əsas göstəricisidir.

Azərbaycan Konstitusiyasının 12-ci maddəsində də göstərilir ki, insan hüquq və azadlıqlarının təminatı, eyni zamanda, Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının layiqli həyat şəraitinin təmin edilməsi dövlətin ali məqsətidir. Bu ali məqsədin təmini istiqamətində dövlət konkret addımlar atır.

2012-ci ilin dekabrında təsdiq olunmuş "Azərbaycan-2020: gələcəyə baxış" inkişaf Konsepsiyası da insan hüquqlarının səmərəli qorunması üçün yeni imkanlar açmış oldu. Son illər ölkəmizdə bütün sahələrdə həyata keçirilən əsaslı islahatlar insan hüquq və azadlıqlarının etibarlı şəkildə təmin olunması mexanizmlərinin daha da təkmilləşdirilməsini təmin edib. Xüsusilə, Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il 10 fevral tarixli "Penitensiar sahədə fəaliyyətin təkmilləşdirilməsi, cəza siyasətinin humanistləşdirilməsi və cəmiyyətdən təcridetmə ilə əlaqədar olmayan alternativ cəza və prosessual məcburiyyət tədbirlərinin tətbiqinin genişləndirilməsi barədə" Sərəncamı, eləcə də bu sahədə imzalanan digər fərman və sərəncamlar ölkəmizdə insan hüquqlarının təmin olunması işinə mühüm təkan verib. Məhz bu sahədə əsaslı islahatların və proqram xarakterli fərman və sərəncamların imzalanmasının nəticəsidir ki, Azərbaycanda insan hüquqlarının qorunması istiqamətində görülən işlər beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən də yüksək qiymətləndirilir.

Bu gün Azərbaycanda insan hüquqlarının müdafiəsi sahəsində beynəlxalq hüquq normalarına cavab verən geniş hüquqi baza mövcuddur. Bu hüquqların həyata keçirilməsi ilə bağlı konkret hüquq müdafiə mexanizmləri fəaliyyət göstərir. İnsan hüquq və azadlıqlarının təmin olunması istiqamətində tədbirlərin həyata keçirilməsi ilə bağlı dövlətin siyasi iradəsi mövcuddur. Bu istiqamətdə davamlı olaraq islahatlar həyata keçirilir. Həmin islahatlar nəticəsində qanunvericilik təkmilləşdirilərək müvafiq beynəlxalq sənədlərə uyğunlaşdırılır, əhalinin hüquq və azadlıqları daha yüksək səviyyədə təmin olunur.

Zümrüd BAYRAMOVA

"Şuşa Bəyannaməsi regionun geosiyasi düzenini dəyişəcək inqilabi addım oldu"

Iyunun 15-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın imzalanadıkları müttəfiqlik münasibətləri haqqında Şuşa Bəyannaməsi olduqca vacib sənəddir. Bəyannamənin imzalanması təkcə Azərbaycan və Türkiyənin deyil, ümumilikdə regionun geosiyasi düzenini dəyişəcək inqilabi addım oldu.

Bu fikirləri AZƏRTAC-a açıqlamasında politoloq Zaur Məmmədov bildirib. Şuşa Bəyannaməsini Qars müqaviləsi ilə müqayisə edən politoloq vurğulayıb: "Prezident İlham Əliyev çıxışında Qars müqaviləsi mövzusunda toxundu və həmin müqavilənin 100-cü ildönümündə Azərbaycan ilə Türkiyə arasında çox vacib tərəfdaşlıq Bəyannaməsinin qəbul edilməsindən söz açdı. Burada söhbət təbii ki, Azərbaycan və Türkiyə dövlətlərinin daha yaxın və bütün istiqamətlərdə nəzərdə tutulan sıx əməkdaşlığından gedir. Bu sazişlə iki dövləti bir-birinə daha da yaxınlaşdı".

Politoloq bildirib ki, Azərbaycan və Türkiyə vətəndaşları şəxsiyyət vəsiqəsi ilə qarşılıqlı səfərlər həyata keçirə bilərlər. Bu saziş isə həm Azərbaycan və Türkiyə xalqları, həm də dövlət orqanları arasında inteqrasiya sıxlaşdıracaq. Faktiki olaraq sərhədlər aradan götürüləcək. Biz həm hərbi, həm də iqtisadi sahədə iki dövlətin vahid şəkildə əməkdaşlığının və fəaliyyətinin şahidi olacağıq. "Təbii ki, Bəyannamədə diqqətimizi ən çox çəkən məqamlardan biri hərbi əməkdaşlıq və milli təhlükəsizlik ilə bağlıdır. Sənəddə göstərilir ki, eger iki dövlətdən hansısa birinin sərhədlərinə, müstəqilliyinə, suverenliyinə təhdid olarsa, digəri həmin dövləti beynəlxalq hüquq əsasında müdafiə edəcək. Məsələn, eger Azərbaycan qonşu dövlətlər tərəfindən təhdid olunarsa, Türkiyə ordusunun yanımızda olması, Azərbaycanın Türkiyə ordusunun dəstəyini alacağı anlamına gəlir. Bu, bizi istəməyən qüvvələrə ciddi mesajdır. Eyni zamanda, bu, gələcəkdə ermənilərin əli ilə Azərbaycan sərhədlərində narahatlıq yaratmaq istəyənlərə, Ermənistandakı revanşist qüvvələrə xəbərdarlıqdır ki, Türkiyə ordusunu qarşılarında görə bilərlər", - deyərək politoloq qeyd edib.

İnformasiya təhlükəsizliyi sahəsində Türkiyə-Azərbaycan münasibətlərinə nəzər salan Zaur Məmmədov bildirib ki, Dövlət Təhlükəsizlik xidmətləri orqanlarının mütəmadi iclaslar keçirməsi, müdafiə sənayesi sahəsində Azərbaycanda Türkiyəyə məxsus dronların istehsalına başlanılması olduqca vacib məsələlərdəndir. Bu, təbii ki, Azərbaycanın sabah daha da güclənməsinə - onun təhlükəsizliyinin artmasına, müdafiə potensialının yüksəlməsinə səbəb olacaq tədbirlərdəndir. Eyni zamanda, informasiya müharibəsinin davam etdiyini nəzərə alaraq, diaspora və media sahəsində də fəaliyyətin koordinasiyasından bəhs edilir. Bizə məlumdur ki, Azərbaycan və Türkiyə müharibə başlayan andan etibarən media və diaspora sahəsində səmərəli addımlar atıblar. Bəyannamədə göstərilir ki, bundan sonra daha böyük işlər görüb vahid informasiya məkanı yaradaraq həm media sahəsində, həm də xaricdəki diasporların fəaliyyətini koordinasiya etmək əlçatan olacaq.

Politoloq son zamanlar siyasi gündəmdə olan Zəngəzur dəhlizi məsələsinə də toxunub. O qeyd edib ki, bu dəhliz uğrunda həm qonşu, həm də digər dövlətlər uzun müddətdir mübarizə aparırdılar. "1918-1920-ci illərdə Zəngəzurda bədxah qonşularımız siyasi iğtişaclara başladılar. 1920-ci ildə Zəngəzurun Azərbaycanın icazəsi olmadan sovetlər tərəfindən Ermənistan qeyri-qanuni şəkildə verildiyinin də tarixi şahidləriyik. Nəticədə Zəngəzur iki yerə bölünərək qərb hissəsi Ermənistan təhvil verildi. Nəhayət, Azərbaycan ordusunun 100 il sonra Zəngəzurun şərq hissəsini geri qaytarması, o cümlədən qərb hissəsi vasitəsilə Naxçıvan və Azərbaycanın əsas hissəsinin birləşməsi müstəsna və tarixi hadisədir. Türkiyə və Azərbaycanın birləşməsi təbii ki, bizim maraqlarımıza ən üst səviyyədə cavab verən məqamlardandır. Xatırlatmaq yerinə düşər ki, vaxtilə Rusiya və Turan dövlətinin yaranmasını istəməyən dövlətlər Türkiyə ilə Azərbaycan arasında qondarma xristian dövləti qurmaq üçün erməni məsələsini ortaya ataraq bu torpaqlarda qondarma Ermənistan dövlətini qurublar", - deyərək Z.Məmmədov vurğulayıb.

Z.Məmmədov bildirib ki, Zəngəzur dəhlizinin açılması ilə regionda artıq Ermənistanın geosiyasi əhəmiyyəti azalır. Biz Şuşa Bəyannaməsi ilə yeni siyasi cığıra qədəm qoyuruq. Bir sıra dövlətlərin regionda 200 ilə yaxın davam edən ağalığına son qoyan Azərbaycanın bütün bu uğurların arxasında Prezident İlham Əliyevin strateji düşüncəsi, rəşadət və daxili siyasəti dayanır.

"Şuşa bəyannaməsi Qarabağda investor inamı indeksini yüksəltdi"

"Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında müttəfiqlik münasibətləri haqqında Şuşa Bəyannaməsi"nin iqtisadi tərffərütatlarını iqtisadi islahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin icraçı direktoru, iqtisad elmləri doktoru, professor Vüsal Qasımlı şərh edib.

V.Qasımlının sözlərinə görə, Şuşa bəyannaməsi ilə Azərbaycan dünyanın 17-ci ən böyük iqtisadiyyatına sahib olan Türkiyə ilə əməkdaşlıqdan daha çox faydalanacaq: "Türkiyə 2020-ci ildə 1,8 faiz iqtisadi artım göstərərək pandemiya şəraitində iqtisadiyyatı kiçilməyən nadir ölkələrdən olmaqla yanaşı, bu il də 5 faizdən yüksək artım proqnozu ilə dünyada ən sürətlə inkişaf edən ölkələrin sırasındadır. Türk iqtisadiyyatının artım sürəti getdikcə onunla daha çox inteqrasiya olunan Azərbaycanda da iqtisadi artıma stimül verə bilər".

İqtisadçı professorun fikrincə, Şuşa Bəyannaməsi Azərbaycanda biznesin uzunmüddətli gözləntiləri üçün zəmin yaradır: "Xüsusən də, bəyannamənin Şuşada imzalanması Qarabağda investisiya mühitinə əlavə bir qarant kimi qiymətləndirilməlidir. Şuşa bəyannaməsi ilə bp, Signify kimi global şirkətlərin Qarabağda sərmayə yatırmaq niyyətləri bir-birini tamamlayır, Qarabağda investor inamı indeksini yüksəltdi. İqtisadi əlaqələrin genişləndirilməsi ölkələr arasında investisiya qoyuluşlarını da artıracaq. Hazırda Türkiyə Azərbaycanda daha çox qeyri-neft sektoruna, Azərbaycan isə Türkiyədə, əsasən, energetika və kimya sahələrinə kapital yatırır. Türkiyədən Azərbaycana investisiya qoyuluşları 12 milyard dollar, Azərbaycandan Türkiyəyə sərmayə yatırımları isə 19,5 milyard dollar təşkil edir".

Bəllidir ki, Nikol Paşinyan Qərbin layihəsidir və qarşıya qoyduğu hədəfə çatmaq üçün onu bir vasitə olaraq ortaya atıb ki, artıq erməni cəmiyyəti belə özü də bunun fərqindədir. Fərqindədir ki, Paşinyan nə demokratiya gətirən deyil, nə xalq haqqında düşünmür, nə də bu xalqa verə biləcəyi heç nəyi yoxdur, təbii ki, sözdən, vəddən başqa. Heç şübhəsiz ki, Qərbin planlarına mane olan bir vasitə kimi də Koçaryan ortalıqdadır və Qərbə qarşı tərəfin layihəsi kimi də bir növ ona qarşı çıxır. Amma, erməni cəmiyyəti dərk etməlidir ki, düşdüyü acınacaqlı vəziyyətin səbəbi elə kimlərsə, hansısa qüvvələrinə mənası, layihəsi olmalarıdır və ermənilərin gözlərini qamaşdıran illüziyalar indi nəinki köməklərinə çatmır, əksinə, onların əleyhinə belə yönəlib.

Bir sıra qüvvələr erməni xislətindən, düşüncə tərzindən, daha daqiq desək, qəsbkarlıq, zəbt etmək, özünükləşdirmək, mənimsəmək xüsusiyyətindən məharətlə istifadə edəblər və bu zamana qədər bu bədbəxt toplum, eyni ilə indi olduğu kimi, tarix boyu istifadə olunub atılaraq nəticədə acınacaqlı vəziyyətlə üz-üzə qalıb. "Böyük Ermənistan" kimi ermənilərə göstərilən illüziyalar sonda erməni cəmiyyətinə iflasa sürükləyib və hələ də sürükləməkdədir. Artıq imzalanan Şuşa Bəyannaməsi o deməkdir ki, ermənilərin qorxulu və dəhşətli yuxuları çin oldu və erməni cəmiyyəti çətin ki, bu qorxunun təsirindən çıxsa bilsin.

Ermənistan mətbuatı Yunan mediasına istinadən yazır ki, Ərdəğan Cənubi Qafqazı Rusiyanın təsirindən çıxarmaq üçün NATO-dan dəstək tələb edəcək və Rusiya təhdidindən qorxu səbəbindən dəstək mütləq olacaq. Erməni cəmiyyəti bunu, hələ də lazımi əhəmiyyət verilməyən çox vacib bir məqam hesab edir. Hesab edir ki, bütün bunların fonunda Ermənistan bir dövlət olaraq mövcud və əvvəlki hökumət arasındakı qarşıdurmaya girmək məcburiyyətində qalıb və bu ümumilikdə ermənilər üçün çox təhlükəlidir. Bütün erməni cəmiyyəti düşünür ki, həqiqətən də, imzalanan Şuşa Bəyannaməsi, Ermənistanın milli təhlükəsizliyini və dövlətinin mövcudluğunu təhdid edən böyük problemlərdir və təhlükələrlə üzleşəcəkləri qaçılmazdır. Onlar öz aralarında bunun əksini iddia edənləri yalançı və ya axmaq adlandırırlar. Xeyallarla, illüziyalarla yaşamağın, mövcud olmağın sonu çatdığı qənaətində olanlar ermənilər arasında artıq əksəriyyət təşkil etməyə başlayıb. Çünki, reallıqlar göz qabağındadır və bundan sonra ermənilərə xəyal, illüziya sıramaq çətin ki, mümkün ola.

Ermənilər hesab edirlər ki, nəhayət Rusiyanı Cənubi Qafqaz bölgəsindən sıxışdırmaq prosesi artıq başlayıb. Onlar zənn edirlər ki, baş verənlərdə məqsəd Rusiyanı Cənu-

Gerçəkləşən qorxulu erməni yuxuları

Paşinyanı, Qərbin layihəsini sıradan çıxarmaq üçün Rusiya, tərəfləri qarşı-qarşıya qoya bilər. Yeni, ermənilər baş nazir postuna namizəd olan eks-prezident Robert Koçaryanın da Rusiya layihəsi olduğundan qorxurlar və məhz qarşıdurma da bu baxımdan istisna edilmir. Bəlkə də erməni cəmiyyəti qarşıdurmalara artıq hazırdır. Əbəs yerə deyil ki, hakimiyyət, səlahiyyətlilər bu barədə fikir də bildirirlər, halbuki, bu, məhz hakimiyyət üçün yolverilməzdir.

bi Qafqaz bölgəsindən çıxarmaqdır və hesab edirlər ki, belə olması da öz növbəsində Ermənistanın sonu deməkdir. Çünki, rusların dəstəyi olmadan ermənilərin mövcudluğu həmişə olduğu kimi yenə də sual altında olmalıdır. Baxmayaraq ki, indi Qərb istiqamətinə əylən ermənilər ruslardan, Rusiyadan üz döndəriblər, çətin düşəndə onların ayaqları altına sərilməyə də hazırdırlar, tək bölgədə rus qalsın deyə.

Əslində, ermənilərin kürkünə birə düşməsi, yuxularının ərsə çəkilməsi, özlərinin də dediyi kimi, qorxulu və dəhşətli yuxularının çin olması təlaşları da əsassız deyil. Bu hiyləgər toplum yaxşı bilir ki, Şuşa Bəyannaməsi ilə onların bütün iy-rənc, çirin niyyətlərinə, işğalçılıq, terrorçuluq arzularına belə son qoyuldu. Artıq bir erməni yuxusunda belə cəsaret edib Qarabağı görə bilməyəcək, əksinə, Qarabağ xəyalına düşən erməni yuxularını da qarışdıracaq.

Rusların hazırda müşahidəçi mövqe nümayiş etdirməsi erməniləri təbii ki, əlavə olaraq bir az da qıcıqlandırır. Əslində, rusların müşahidəçi mövqe nümayiş etdirmədiyini, mövcud reallıqlarla barışdığını anlamaq, anlasa da qəbul etmək istəməyən ermənilər yenə də döğ-rünün, həqiqətin gözüne dik baxmağa qorxurlar. Çünki, bu həqiqətlər onların yuxularını ərsə çəkən həqiqətlər, görmək, qəbul etmək, həttə inanmaq belə istəmədikləri reallıqlardır.

İndi ermənilər seçki günü və ondan dərhal sonra Putinin əmrinə ilə həqiqi bir qırğının təşkil ediləcəyindən də qorxurlar. Qorxurlar ki, Qərbin qarşıya qoyduğu hədəfinə çatması yönündə vasitə hesab etdiyi

Son nitqlərinə fikir verdikdə görürük ki, Robert Koçaryan özü də pafoslu, sanki, odlu-olovlu çıxışlarından yumşaq tərzə keçib və bir çox məğlubiyyət etirafı edir. Eyni zamanda, Koçaryan baş verənlərin mahiyyətini və reallıqlar çərçivəsində hərəkət etmək məburiyyətində olduqlarını mükəmməl şəkildə başa düşür. O, Qərbin planlarını da dərk edir. Putinin bütün məsələlərdə Azərbaycanın, Türkiyənin haqlı mövqeyini etiraf etməyə demək olar ki, ən yaxın zamanda buna nail olacaq. Koçaryan özü də etiraf edir ki, indi artıq ermənilərin ən pis yuxusunun, ən qorxulu yuxusunun reallığa çevrildiyi, çin olduğu həqiqəti ilə yaşamağıdır. O, etiraf edir ki, müqavimət belə göstərmək artıq mənasızdır. Qəbul edir ki, artıq ermənilər üçün hər şeyə qərar verilib.

Bəli, Şuşa Bəyannaməsi erməni cəmiyyətinin bütün çirkin niyyətlərinin qarşısına sədd oldu ki, bunu ermənilər özləri çox yaxşı dərk edirlər. Dərk edərək də etiraf edirlər ki, onların qorxulu yuxuları çin oldu. Belə məlumdur ki, Azərbaycanın Türkiyə ilə mütəfiqliyi ermənilər üçün hər zaman qorxulu, dəhşətli yuxu olub və bu mütəfiqlik barədə Şuşa Bəyannaməsinin imzalanması ermənilərin qorxulu, dəhşətli və vahiməli yuxularının çin olması, gerçəkləşməsi deməkdir.

İnam Hacıyev

“İndiyədək 7 min hektardan çox ərazi təmizlənərək təhvil verilib”

“Qardaş Türkiyənin istehkamçıları ilə birlikdə Azərbaycan Ordusunun istehkamçıları düşməndən azad edilmiş ərazilərdə mina və partlamamış döyüş sursatlarının təmizlənməsi tapşırığını icra edirlər. İndiyədək 7 min hektardan çox ərazi təmizlənərək təhvil verilib.” Bu barədə Mühdəniz Qoşunlarının zabiti, polkovnik Ceyhun Bağırov Füzulidə jurnalistlərə açıqlamasında bildirib.

O deyib: “Türkiyədən 20 ədəd “Memat” minatəmizləyən texnikasının alınması planlaşdırılmışdı. Onların yarısı Azərbaycana gətirilib və hazırda işğaldan azad olunmuş əraziləri mina və partlamamış döyüş sursatlarından təmizləyir. Bu texnikalar ərazilərin təmizlənməsində həm sürətinə, həm effektivliyinə, həm də təhlükəsizliyinə görə seçilir. Düşmən bu ərazilərdə çoxlu tank və piyada əleyhinə minalar basdırıb”.

15 iyun - Milli Qurtuluşdan - şanlı qələbələrə doğru

Hər bir xalqın tarixində onun taleyinin həll edildiyi və əsrlər boyu anılacaq günlər olur ki, məhz həmin günlər dövlətçilik məfkurəsində yeni bir dövrün başlanğıcı kimi qəbul olunur. Azərbaycan xalqı bəlkə də dünyada yeganə xalqdır ki, ilin bir günü onun həyatında tarixi iki gün kimi dəyərləndirilə bilər. Bəli, məhz 15 iyun günü bu ilə qədər Milli Qurtuluş günü kimi xalqımız tərəfindən bayram günü olaraq qeyd edilirdisə, bu ildən etibarən 15 iyun günü həm də dövlətçiliyimiz üçün müstəsna əhəmiyyət kəsb edən “Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında mütəfiqlik münasibətləri haqqında Şuşa Bəyannaməsi”nin imzalanması günü kimi tarixi status əldə etmişdir.

Bəli, hamıya su kimi aydındır ki, 1993-cü ilin 15 iyun günü ölkəmizin müstəqilliyinin xilas olunduğu, parçalanma və bir dövlət kimi dünyanın siyasi xəritəsindən silinmə təhlükəsinin sovuşduğu, xalqımızda qələbə inamının doğulduğu gün, Azərbaycan tarixinin qızıl səhifələrindən biri kimi daim əziz tutulacaq, bayram ediləcəkdir. Onun da sübuta heç bir ehtiyacı yoxdur ki, bu tarixi gün ulu öndər Heydər Əliyevin xalqın təkidi ilə hakimiyyətə qayıtması ilə reallığa çevrilmişdir.

Ümummilli Liderin şəxsiyyəti, onun özünəməxsus siyasi idarəetmə qabiliyyəti, qətiyyəti, uzaqgörənliyi böhrana son qoydu, xalqımız Azərbaycan və azərbaycançılıq ideyaları ətrafında birləşdi. Ulu Öndərin müdrikliyi və qətiyyəti sayəsində Azərbaycanda vətəndaş qarşıdurmasına birdəfəlik son qoyuldu, ölkəmiz kaosdan, siyasi çəkişmələrdən, sosial-iqtisadi böhrandan xilas oldu. Azərbaycan müstəqil, demokratik, hüquqi və dünyəvi dövlət kimi inkişaf etməyə başladı. Respublikanın qarşısında duran problemlər mərhələlərlə həll edildi, ölkədə əmin-amanlıq, siyasi sabitlik bərqərar olundu.

2021-ci ilin 15 iyunu öz əhəmiyyəti, məziyyətləri, milli olduğu qədər də dünyəviliyi nöqtəyi-nəzərindən gələcəyə hesablanmış uğurlar potensialını özündə ehtiva edən Şuşa Bəyannaməsinin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan tərəfindən imzalanması və dünyaya bəyan edilməsi günü kimi tariximizin yeni erasının başlanğıcı olaraq dəyərləndirilməlidir.

Əlbəttə, “Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında mütəfiqlik münasibətləri haqqında Şuşa Bəyannaməsi”nin fəlsəfəsi, yeni dövrün çağırışlarını, dayanıqlı və davamlı gələcəyin qayəsini, hədəf və imzalanma mərhələlərinin özəlliklərini sərh edəcək araşdırma və tədqiqat işləri aparılacaq və bu Bəyannamənin həqiqi dəyərləndirilməsi baş tutacaqdır. Lakin, bəri başdan biz belə bir fikrimizi ifadə edərkən, necə ki, 44 günlük Vətən müharibəsindəki zəfərlərimizin taktika və strategiyasının sirləri dünya hərəkətlərinin diqqət obyektinə çevrilmişdir, eləcə də Şuşa Bəyannaməsi dünya siyasətçilərinin maraq sferasında mühüm predmetə çevriləcəkdir. Biz isə ilkin olaraq “Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında mütəfiqlik münasibətləri haqqında Şuşa Bəyannaməsi”nin bəzi məziyyətlərini göstərmək istərdik:

Birincisi, Bəyannamənin milli olduğu qədər də regional və global hədəflərə ünvanlanması;

İkincisi, təhlükəsizliyin qorunub saxlanılmasının və yeni münasibətlərin qarşısının alınmasının vacibliyinin regional ruhunun bütün tərəflərə aşılması;

Üçüncüsü, Azərbaycan və Türkiyə dostluğunun, qardaşlığının bundan sonra mütəfiqlik zəminində daha da zənginləşdirilməsi, gücləndirilməsi və həmahəngliyi;

Dördüncüsü, regional iqtisadi inkişafın konturlarının bəyan edilməsi və bütün qonşu ölkələr üçün əhəmiyyət kəsb etməsi haqda konseptual olduğu qədər də real imkanların ehtiva edilməsi;

Beşincisi, Bəyannamənin tarixi köklərə söykənməsi və son illərdə Azərbaycan və Türkiyə dövlətləri tərəfindən qəbul edilmiş ikitərəfli sənədlərlə, habelə Beynəlxalq təşkilatların tövsiyələri ilə üzvü surətdə uzlaşması.

Bu qısa dəyərləndirmənin sonunda ölkəmizin uğurlarına qara yaxan, qısqançılıqla yanaşan, hər bir işdə nöqsan axtarmağa çalışan daxili və xarici bədxahlara bir qədim Şərq misalı çəkmək istərdim: “Digərlərində nöqsan axtarmağı boşlayın. Yox, əgər sizə nöqsan axtarıb tapmaq hökmən lazımdırsa, özünüzün nöqsanlarınızı və zəif cəhətlərinizi tapın”.

Vahid Novruzov
Yeni Azərbaycan Partiyası
Veteranlar Şurasının üzvü,
professor

Azərbaycan-Türkiyə ən çətin anların sınağından çıxan qardaşlıq birliyi - Şuşa bəyannaməsi

Dünyada analoqu olmayan qardaşlığın, Ulu Öndər Heydər Əliyevin dediyi kimi, "Bir millət, iki dövlət" tezi-əsaslanan reallığın təcəssümüdür. Sözsüz ki, bu danılmaz faktordur ki, Türkiyə və Azərbaycan öz tarixlərinin ən mü-
rekəb dövrlərində bir-birinə dəstək olduqlarını nümayiş etdirmişlər.

Belə ki, 1918-ci ildə Nuru Paşanın komandanlığı ilə Türk Qafqaz İslam Ordusunun uzun mübarizələr və müharibələr nəticəsində Bakını xilas etməsi Azərbaycan üçün önəmli dönüş nöqtəsi idi. Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin dediyi kimi: "Türk ordusunun Azərbaycana, Bakıya gəlməsi, Azərbaycanı daşnakların təcavüzündən xilas etməsi hər bir azərbaycanlının qəlbində yaşayır. Azərbaycan xalqı həmin ağır dövrdə türk xalqının ona göstərdiyi köməyi heç vaxt unutmayacaqdır".

Bu gün isə Ermənistanın təcavüzkar siyasətinə qarşı mübarizəsində Türkiyə qardaş dövlətin Azərbaycanla həm cəbhədə, həm də diplomatik səviyyədə mübarizədə yanında olması bu qardaşlığın daha möhkəm olduğunu göstərir. Prezident İlham Əliyev çıxışlarında döndənə vurğulamışdır ki, erməni hərbi birləşmələrinin tərribat hücumuna başladığı ilk gündən

qardaş Türkiyə qardaşının - Azərbaycanın yanında oldu. Bu dəstək davam edir və Türkiyə rəhbərliyi işğala son qoyulana qədər hərbi əməliyyatları dəstəkləyəcəyini bəyan edib və bu gün də bu dəstək davama etməkdədir.

Bu baxımdan iyunun 15-də tarixi bir gündə - Milli Qurtuluş günündə Azərbaycan mədəniyyətinin paytaxtı Şuşada tarixi - Şuşa bəyannaməsinin imzalanması iki qardaş dövlətin - Türkiyə-Azərbaycan birliyinin təcəssümüdür. Prezident İlham Əliyev Şuşada mətbuata bəyanatı zamanı bildirmişdir ki, bu gün müttəfiqlik haqqında imzalanmış birgə Bəyannamə əlaqələrimizi ən yüksək zirvəyə qaldırır: "Bəyannamənin adı öz-özlüyündə hər şeyi deyir. Biz bu gün keyfiyyətə yeni əlaqələr qurmuşuq və bu bəyannamədə göstərilən bütün müddəalar bizim gələcək işbirliyimizin təminatıdır".

Bəli, Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri Şuşa Bəyannaməsi ilə zirvə mərhələsinə qədəm qoydu. Qars müqaviləsindən yüz il sonra iki dost və qar-

daş ölkə arasında imzalanmış müttəfiqlik münasibətlərinə dair Şuşa Bəyannaməsinin müstəsna siyasi və tarixi əhəmiyyəti var. Azərbaycan xalqının Ümummilli lideri Heydər Əliyevin "Bir millət, iki dövlət" və Türkiyə Cümhuriyyətinin qurucusu Mustafa Kamal Atatürkün "Azərbaycanın sevinci bizim sevincimiz, kədəri bizim kədərimizdir" kəlamları ilə xarakterizə olunan Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri Prezident İlham Əliyev və Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan tərəfindən imzalanmış Şuşa Bəyannaməsi ilə zirvə mərhələsinə qədəm qoymaqla yanaşı, həm də hər iki ölkələrdən birinin müstəqilliyinə, suverenliyinə, ərazi bütövlüyünə, qarşı üçüncü dövlət və ya dövlətlər tərəfindən təhdid, təcavüz edildiyi təqdirdə, beynəlxalq hüququn tələbləri çərçivəsində bir-birlərinə dəstək verməsini təsdiqləyən ən əhəmiyyətli məsələlərin yer tutması bu həmrəyliyin göstəricisidir.

Bir sözlə, Azərbaycan-Türkiyə müttəfiqliyi, dostluğu, qardaşlığı əbədidir, daimidir və Ulu Öndər Heydər Əliyevin "Bir millət, iki dövlət" kəlamı sadəcə olaraq, kəlam deyil, bu, gerçəkdir. Artıq bu reallıq bütün sahələrdə sübuta yetirilməkdədir. Hər zaman da bu belə olacaq.

Seyfəddin Əliyev,
YAP Masallı rayon
təşkilatının sədri

Orqanizminizdə D vitamini çatışmazlığından necə xəbər tutmaq?

Bədəni tələb etdiyi dozada D vitamini ilə təmin etmək üçün yalnız təbii məhsullar kifayət etmir. Bu maddənin vitaminlər arasında olmasına baxmayaraq, əslində vitamin deyil. Bədənin qıdadan daha çox ultrabənövşəyi şüalanmanın təsiri altında meydana gələn bir reaksiya nəticəsində aldığı bir növ steroid hormonudur.

Zehni patologiyaların, onkoloji, ürək-damar və avtoimmun xəstəliklərin qarşısını almaq, əksər infeksiyalara və digər patologiyalara müqavimət göstərmək üçün vitamin səviyyəsinin optimallaşdırılması əhəmiyyətli dərəcədə kömək edir. D vitamini çatışmazlığını göstərən əsas simptomlar: artıq çəki, sümük ağrısı, dərinin qaralması, 50 yaşdan yuxarı yaş dövrü, əhval dəyişikliyi, mədə-bağırsaq traktındaki problemlər, baş tərləmə.

D vitamin çatışmazlığı çoxmu təhlükəlidir?

Bunu necə müəyyən etmək olar?

D vitamininin miqdarına nəzarət ürək və damar xəstəlikləri, onkologiya və bir çox digər xəstəlik ehtimalını azaldır mı?

Sağlam olmaq üçün nə qədər D vitamini lazımdır?

Bədəninizdə kifayət qədər D vitamini olub-olmadığını necə öyrənmək olar?

Keçən əsrin sonlarında az sayda insan bədənimizdə bu vitaminin çatışmazlığı ola biləcəyinə diqqət edirdi. Ancaq texnologiyanın inkişafı ilə qandakı D vitamini miqdarını ölçmək çox asan və cəld olduqdan sonra bu vitaminin azlığının global xarakter daşdığı və tüğyan etdiyi aydın oldu. Bu məsələ ilə məşğul olan tədqiqatçı M. Holik Amerika səhiyyəsinin apardığı statistikaya əsasən bildirir ki, Yer kürəsinin əhəlinin 30 %-dən çoxunda D vitamini çatışmazlığı mövcuddur.

Aparılan tədqiqatlar göstərir ki, 5 yaşadək uşaqların yarısı, 6-11 yaş arası uşaqların 70 %-də D vitamini çox aşağı səviyyədədir. Tədqiqatçılar problemin dünya əhəlinin 50 % üçün təhlükə doğurduğunu qeyd edirlər.

Yaşlı insanlar D vitamini çatışmazlığından yalnız günəş vannasına laqeyd yanaşdıqları üçün deyil, yaşla birlikdə onun hasil olunması azaldığı üçün əziyyət çəkirlər. 70 yaşdan sonra D vitamini hasil gənc orqanizmlərlə müqayisədə 30 % azalır.

D vitamini çatışmazlığını necə müəyyən etmək olar?

Tam dəqiq üsul əlbəttə ki, qan analizidir. Lakin müəyyən simptom və əlamətlərlə də bunu bilmək olar. Aşağıdakı əlamətlərdən hər hansı biri sizdə varsa, D vitaminini qanda yoxlatdırmağınız lazımdır:

Qaralmış dəri

Tünd dəriyə sahib insanlar D vitamini çatışmazlığına daha meyillidirlər, çünki onlara vitamin almaq üçün ağ dəri ilə insanlar müqayisədə 10 dəfə çox ultrabənövşəyi şüa qəbul etmək lazımdır.

Depressiyaya meyillilik və əhvalın tez-tez dəyişməsi

Sübut olunub ki, günəş şüalarının təsiri altında serotonin hormonu yüksəlir, serotonin isə beynin ifraz etdiyi "yaxşı əhval-ruhiyyə" hormonu hesab edilir.

Piyənmə və ya əhəmiyyətli əzələ kütləsi səbəbindən artıq çəki

D vitamini yağda həll olunan bir hormon olduğundan bədənin yağları onu saxlayır. Buna görə vitamin defisiti bədən yağının miqdarına nisbətə artır. Eyni ilə yüksək əzələ kütləsi olan insanlar üçün də belədir.

Bel və sümük ağrısı

Doktor Holikə görə bir çox hallarda bel və sümük ağrısı ilə əlaqəli xəstəliklərin diaqnozu səhv qoyulur. Bu xəstəliklərə bənzər bir çox əlamət qanda D vitamini çatışmazlığı ilə əlaqədardır.

Başın saçlı hissəsində tərləmə

Bu, D vitamin çatışmazlığının ən çox yayılmış siqnalı hesab edilir. Daha çox yenidən doğulmuş körpələrdə rast gəlinir.

D vitamin miqdarına nəzarət ürək və damar xəstəlikləri, onkologiya və bir çox digər xəstəlik ehtimalını azaldır

Çoxsaylı sınaqlar dünyada bir milyondan çox insanın ölümünə səbəb olan xəstəliklərin bədəndəki D3 vitamini miqdarını artırmaqla qarşısını alınma biləcəyini sübut etdi. D3 hətta bəzi xərçəng növlərinin qarşısını almağa kömək edir. Bu vitamin immunitetin işinə nəzarət edir, onun "operativliyini" artırır.

D vitaminin miqdarını nəzarətdə saxlamaqla ürək-damar xəstəliklərinin, immunitet zəifləməsinin, virus və infeksiyalarla bağlı xəstəliklərin, genetik və metabolik xəstəliklərin qarşısını almaq olar.

Sağlam olmaq üçün nə qədər D vitamini lazımdır?

Bədəndəki miqdarına gəldikdə, səviyyəsinin optimal olması hər kəs üçün artıq tamamilə fərdi qəbul olunur. Buna görə tədqiqatçılar hər il bu səviyyəni artırırırlar.

Çox UV şüası alan sağlam bir insanda vitamin səviyyəsinin 50-70 ng / ml olduğu təxmin edilir. Və daha tez-tez günəş altında qalırsınızsa, vitamin əlavələri qəbul etmək məcburiyyətində deyilsiniz. Günəş vannasının müddəti və həcmi də fərdi faktorlardan asılıdır.

Günəşdə mətəmədi qalmağınız hansısa səbəblərdən mümkün deyilsə, bu zaman soları aparatından istifadə etmək olar. Lakin aparatı bir qədər diqqətlə seçmək lazımdır. Onların bəzilərinə onkoloji xəstəliklərə səbəb olan maqnit mənbələrdən istifadə olunur. Bunu başa düşmək elə çətin deyil: maqnitlə olan sistemlər çox səs-küylüdür, elektron olanlar isə daha səsiz işləyir.

Solyariyə getməyiniz də alınmırsa, bu zaman D vitamini əlavələri qəbul etməlisiniz. Lakin onların bir faydası olması üçün adətən mütəxəssislər tərəfindən K2 vitamininin də yanaşı qəbul edilməsi məsləhət görülür.

Nubar Süleymanova

"Ekstrasens" Şarmazanovun "zəhmi"...

Ermənistanda seçki yaxınlaşdıqca, ölkədə yeni "ekstrasenslər" peyda olmağa başlayıb. Belə ki, bu "ekstrasenslər" in bəziləri fərqli, bəziləri isə elə özlərinə sərf edən proqnozlar verirlər. Məsələn, "qələbə dünyanın dəyərini hamıdan yaxşı bilən ləyaqət sahiblərinə verilir". Yəqin xatırladınız, bu fikirləri bir müddət bundan əvvəl, ermənilərin üçüncü prezidenti olmuş Serj Sarkisyan səsləndirmişdi. Nə gözəl, nə gözəl...

Sizi bilmirəm, amma mən seçki ərəfəsində Serjin səsləndirdiyi bu fikirlərdə "böyük ləyaqət sahibi" kimi özünün nəzərdə tutduğuna heç bir şübhə etmirəm. Doğrudan da, layiqli ölkəyə, Serj Sarkisyan kimi layiqli rəhbər də lazımdır.

Qeyd edək ki, bunu artıq Sarkisyanın yaxın ətrafı da ermənilərə aşılıb, onları inandırmağa çalışırlar. Məsələn, erməni "qürurlu"larının "fədakar" nümayəndəsi, yəni "mənim qürurum var" blokunun təmsilçilərindən biri olan Eduard Şarmazanov ötən gün erməni jurnalistlərə verdiyi açıqlamasında Ermənistanda keçiriləcək seçkinin ilk turunda müxalifətin 50 faiz + 1 səs qazanacağını bildirib.

Yenə də Sizi deyə bilmərəm, amma mən bu səslərin 48-49 faizinin Serj Sarkisyan tərəfindən yığılacağına 100 faiz əminəm. Maraqlıdır ki, Şarmazanov ermənilərin seçki marafonunun ikinci turunun qalibini bir az dumanlı görse də, amma buna baxmayaraq, Ermənistanın baş naziri vəzifəsini icra edən Nikol Paşinyanın qalib gələcəyinə inanmadığını bildirir. Hətta bunu dumanlı çəkildə də olsa ayırd edə bilir...

Bu yerdə bildirim ki, o vaxt Serj Sarkisyanın ermənilərin baş nazirliyindən gətməsi, Şarmazanovu bekar duruma salmaqdan əlavə onun səhhətinə də təsirsiz ötürməyib. Xatırlayıram ki, o vaxt Eduard Serjin yanında fırlananda, tükün ucunu belə seçirdi. Yəni qartaldan da iti görürdü. İndi gözləri elə zəifləyib ki, hətta üç gün qabağı belə dumanlı görür...

Amma buna baxmayaraq, o Paşinyanın 60 faizlik səs yığa biləcəyi barədə dediklərinə şübhə edir. Eduardın fikrincə, Nikola səs verənlərin faizi heç 30-da keçməyəcək. Çünki Serj olan yerdə Nikolun və ya onun seçicilərinin həddi nədir ki, "qürurlu" bir rəhbərin qabağına sədd çəkə bilsinlər...

"...Mənim qürurum var", mən, Ermənistan cəmiyyətinin satqın Nikol Paşinyanı yenidən qəbul etməsinə imkan verməyəcəyəm". Şarmazanovun bu dediklərindən, onun bu məsələdə də ısrarlı olduğu, yəni də heç kimdə şübhə yeri qoymamağa başlayır. Məsələn, o əgər deyərsə ki, mən Ermənistanın "türkləşdirilməsinə" icazə verməyəcəyəm. Deməli, belə də olacaq...və ya deyərsə ki, mən satqın baş nazirin bütün gücünü əlindən alacağam... bax, bu vaxt lap elə Serj Sarkisyanın özü belə ehtiyatlanır.

...Deyirlər iştah dış altındadır: nə bilmək olar, əgər bu gün Şarmazanov, doğrudan da, belə bir zəhm göstərsə, deməli, sabah həmin zəhmi yerinə oturmaq üçün Serjikə də göstərə bilər...

Ağasəf Babayev

Şuşadan dünyaya önəmli mesajlar

Hər il 15 iyun tarixini Milli Qurtuluş Günü kimi qeyd edirik. Ancaq bu gün bu tarixi günə ən böyük tarixi hadisə - 15 iyun 2021-ci il mədəniyyət paytaxtımız Şuşa şəhərində Azərbaycan və Türkiyə arasında Şuşa Bəyannaməsi adlı tarixi sənəd imzalandı.

İki türk liderinin - Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın "Qars müqaviləsi"ndən sonra Azərbaycan və Türkiyə arasında münasibətlərin yeni mərhələdə inkişafını əks etdirən ən böyük tarixi razılaşma, ən böyük mütəfiqlik, "bir millət, iki dövlət" birliyini reallaşdıran qaradaşlıq zirvəsi oldu. 15 iyun 2021-ci il - Azərbaycanla Türkiyə arasında mütəfiqlik münasibətləri haqqında Şuşa Bəyannaməsi imzalandı və hər iki dövlət başçısı bu tarixi sənədi qaradaş ölkələr arasında münasibətlərin yeni mərhələsi üçün "yol xəritəsi" kimi qiymətləndirdi.

Şuşadan dünyaya və düşmənlərimizə mesajları özündə əks etdirən bu müəhim Bəyannamədə Türkiyə-Azərbaycan münasibətlərinin əhatə etdiyi bütün sahələr ehtiva olunub, diqqət mərkəzində saxlanılıb. Ən vacib məqam isə tərəflərdən hər hansı birinin müstəqilliyinə, suverenliyinə, ərazi bütövlüyünə, beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərinin toxunulmazlığına və ya təhlükəsizliyinə qarşı üçüncü dövlət və ya dövlətlər tərəfindən təhdid və ya təcavüz edildiyi təqdirdə birgə müdafiə addımlarının atılmasıdır. Beləliklə, Şuşa Bəyannaməsi ilə Azərbaycan-Türkiyə hərbi-siyasi mütəfiqliyi geniş anlamda rəsmiləşdirildi və hüquqi-siyasi məzmun qazandı.

44 günlük müharibədən sonra bölgədə yaranan yeni əməkdaşlıq imkanlarından yararlanmaq çağırışı

Şuşa Bəyannaməsini təkcə Azərbaycan və Türkiyə üçün əhəmiyyət kəsb edən sənəd

nə kimi qiymətləndirmək olmaz. Bu anlaşmanın bölgəmiz və eləcə də bütün Türk dünyası də üçün olduqca böyük tarixi əhəmiyyəti var. Şuşa Bəyannaməsi 44 günlük müharibədən sonra bölgədə yaranan yeni əməkdaşlıq imkanlarından yararlanmaq çağırışı oldu. Şuşadan verilən mesajlar bir daha onu göstərdi ki, hər iki ölkə bundan sonra da bütün imkanlarını Cənubi Qafqaz sülh regionuna çevirmək istiqamətinə yönəlib. Şuşa Bəyannaməsinin imzalanması həm də ona görə son 30 ilin ən mühüm tarixi hadisələrindən biridir ki, bu sənədi imzalayan qaradaş ölkənin Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Türkiyənin qısa vaxtda Şuşada Baş konsulluğunun açılmasını bəyan etməsi Türkiyənin bölgədə mövqeyinin daha da möhkəmlənməsi və gücünün daha da artması deməkdir. Bu isə bizim gücümüzə əlavə güc qatacaq. Türkiyə Prezidenti Ərdoğanın qeyd etdiyi kimi, Azərbaycanın gücü Türkiyənin gücü, Türkiyənin gücü isə Azərbaycanın gücüdür. Məhz bu gün qaradaş ölkəmizin işğaldan azad edilmiş ərazilərdə quruculuq-bərpa işlərinə və məcburi köçkünlərin öz ata-baba yurdlarına qayıtmasına töhfə verməyə hazır olduqlarını nümayiş etdirmələri bir daha "bir millət, iki dövlət" birliyinin reallığıdır.

Bir sözlə, bu sənədin imzalanması Türkiyə-Azərbaycan qaradaşlığının əbədi və sarsılmaz olduğunu bir daha bütün dostlarımızda da, düşmənlərimizə də bəyan etdi. Eləcə də, Şuşa Bəyannaməsi Azərbaycan ilə Türkiyənin strateji mütəfiqliyinin dərinləşdirilməsi üçün yeni səhifə açdı. Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın dediği kimi: "Azərbaycan xalqını Qarabağ Zəfəri münasibətilə bir daha təbrik edirəm. Tarixdə bir çox incəsənət xadimi yetişdirmiş Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşadan bölgəmizə və dünyaya verəcəyimiz mesajların çox önəmli olduğuna inanıram. Zaman keçdikcə daha yaxşı anlayacaqlar".

HƏMİD PƏNAHOV,
YAP Qazax rayon təşkilatının sədri

Aydın Quliyev: "Ərdoğan dünyaya açıq şəkildə mesaj verdi ki..."

"Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Şuşada və Azərbaycan Milli Məclisində çıxışı zamanı verdiyi bəyanatlar qaradaş ölkənin yeni reallıqlar fonunda Cənubi Qafqazda apardığı və bundan sonra da aparacağı geosiyasətin əsas konturları kimi də qəbul oluna bilər. Bu konturları şərti olaraq bir neçə istiqamətdə qruplaşdırmaq mümkündür. Bunlar əvvəla Türkiyənin Azərbaycanla müstəqilliyin ilk illərindən başladığı və əbədi olaraq müəyyənləşdirilmiş əməkdaşlıq, qaradaşlıq, birlik siyasətini daha qətiyyətlə aparmaqla bağlı dünyaya verdiyi mesajdır". Bu fikirləri SİA-ya açıqlamasında "Bakı Xəbər" qəzetinin Baş redaktoru, siyasi ekspert Aydın Quliyev deyib.

Siyasi ekspertin sözlərinə görə, cənab Ərdoğan açıq şəkildə bütün dünyaya bəyan etdi ki, Türkiyə Azərbaycanın yanında olmaq siyasətini bundan sonra da davam etdirəcək: "Əslində bu bütün dünyaya bir mesaj idi ki, dünyadakı qlobal və regiondakı beynəlxalq münasibətlərin hansı formada dəyişməyindən və dəyişəcəyindən asılı olmayaraq Türkiyə Azərbaycanın yanında əbədi olaraq qalacaq. Digər tərəfdən vurğulanan mesaj Türkiyənin bölgədə gələcəkdə meydana gələ biləcək müharibə təhdidlərinə qarşı sənə gərəcəyi ilə bağlıdır. Türkiyə prezidenti bu bölgədə sülhün və təhlükəsizliyin əbədi qalmasını maraqlı olduqları barədə danışdı. Bu marağın ödənməsi üçün Türkiyə əməkdaşlıq mənafevləri və beynəlxalq hüquq tələbləri çərçivəsində gərəkən bütün addımları gələcəkdə də atacaq. Həmçinin, Türkiyə bölgədə yeni reallığa uyğun olaraq əməkdaşlıq perspektivlərinin açılmasına çox maraqla baxır və bu perspektivlərin gerçəkləşməsi üçün əlindən gələni etməyə hazırdır".

A. Quliyev vurğulayıb ki, cənab Ərdoğanın Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı daha qətiyyətlə səsləndirdiyi fikirlər deməyə əsas verir ki, həqiqətən Türkiyə lideri Zəngəzur dəhlizinə bu bölgədə böyük bir əməkdaşlıq perspektivi açan layihə kimi baxır və bu layihənin gerçəkləşməsində sona qədər qətiyyətliliyi olduğunu nümayiş etdirir: "Aydın şəkildə görünür ki, cənab Ərdoğan Zəngəzur dəhlizinə təkcə Türk dünyasının bütövləşmə layihəsi kimi deyil, eyni zamanda Zəngəzur dəhlizində sülhün, barışığın daha möhkəm şəkildə mövcud olmasına təminat kimi baxır. Türkiyə prezidentinin dünya birliyinə Cənubi Qafqazda yaranmış yeni reallıqla bağlı verdiyi mesajlar da xüsusilə maraqlıdır. Buna görə onun Türkiyə-Azərbaycan əməkdaşlığının bölgədə sabitliyin əsas faktorlarından biri kimi olduğu barədə açıq bəyanatı dünyaya açıq mesaj kimi qəbul oluna bilər. Türkiyə prezidenti Azərbaycanla əməkdaşlığın və qaradaşlığın bütün sahələrdə daha da dərinləşdirilməsində israrlı olduğunu aydın şəkildə ortaya qoydu. Bu çıxışda bütün istiqamətlər üzrə verilən mesajlar Türkiyənin, həmçinin Azərbaycanın dövlət və milli maraqları ilə və bölgədə sülhün, təhlükəsizliyin davamlı olması maraqları ilə üzbü şəkildə səsleşir. Buna görə, cənab Ərdoğanın mesajlarını bölgədə sülhün və təhlükəsizliyin daha təminatlı və davamlı olmasına yönəlmiş Türkiyənin yeni geosiyasi kursunun əsas konturları kimi şərh etmək lazımdır".

Aysel Məmmədova

Veteranların və şəhidlərin vahid elektron reyestrləri yaradılır

Müharibə əlilləri və veteranlarının, şəhid və şəhid ailəsi statusu almış şəxslərin vahid elektron reyestrləri yaradılır. Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyindən SİA-ya verilən məlumata görə, Prezident İlham Əliyev "Veteranlar haqqında" və "Şəhid adının əbədiləşdirilməsi və şəhid ailələrinə edilən güzəştlər haqqında" qanunlarda dəyişiklik edilməsi barədə qanunları təsdiq edib və hər iki Qanunun tətbiqi haqqında 17 iyun 2021-ci il tarixli Fərmanlar imzalayıb. Bu sənədlər nəticədə etibarilə şəhid ailələrinin, müharibə əlillərinin və veteranlarının hüquqlarının daha dolğun təminatına, onlara göstərilən dövlət xidmətlərinin müasir tələblərə uyğun təkmilləşərək keyfiyyətinin yüksəlməsinə xidmət edir.

Yeni qanunlara əsasən, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən vahid informasiya bazasının yaradılması məqsədilə Nazirliyin elektron informasiya sisteminə müharibə veteranlarının, şəhid və şəhid ailəsi statusu almış şəxslərin reyestrləri elektron formada aparılacaq.

E-reyestrin əsas təyinatı şəhidlər, şəhid ailəsi üzvləri, müharibə əlilləri və veteranları barədə vahid informasiya bazasının yaradılmasıdır. Həmçinin bununla əlaqədar müvafiq məlumatların toplanılması, işlənməsi, saxlanılması və axtarışının avtomatlaşdırılmasıdır.

Şəhidlər, şəhid ailə üzvləri, müharibə əlilləri və veteranlarının elektron əsasda vahid informasiya bazasının yaradılması gələcəkdə müvafiq kateqoriyalardan olan şəxslərin dövlət orqanlarına müraciətləri zamanı statuslarının real vaxt rejimində operativ müəyyənləşdirilməsinə şərait yaradacaq, sosial təminat hüquqlarına çevik və proaktiv qayda-da baxılmasına imkan verəcək.

"48 partiyanın içərisində nə Müsavat, nə də AXCP yoxdur"

"AXCP, Müsavat, "Milli Şura" kimi qüvvələr Azərbaycan hakimiyyətinin uğurlarını özlərinin mövqeləri üçün zərbə hesab edirlər. 48 siyasi partiya Şuşa bəyannaməsini bəyəndikləri, təqdir etdikləri, yüksək qiymət vermələri haqqında bir bəyanat imzalayıb. Təəssüfərsus ki, həmin 48 partiyanın içərisində nə Müsavat, nə də AXCP yoxdur. Yeni adı çəkilən partiyalar növbəti dəfə də ümumi yanaşmadan kənar qaldılar". Bunu SİA-ya açıqlamasında Təkamül partiyasının sədri Teyyub Qəniyev deyib.

Onun sözlərinə görə, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin həm müharibə dönəmində, həm müharibədən sonra torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi, quruculuq sayəsində apardığı siyasət yüksək dəyərləndirilir və birmənalı şəkildə dəstəklənir: "Dağıdıcı müxalifət Azərbaycan dövlətinin 44 günlük Vətən Müharibəsində qazandığı parlaq qələbəyə heç vaxt kölgə sala bilməz. Həmişə demişəm və yenə də deyirəm iqtidara müxalifətdə olmaq olar, amma dövlətçiliyə müxalifət olmaq olmaz. Şuşa bəyannaməsi misilsiz tarixi bir bəyannamədir, bu Azərbaycan tarixinə qızıl hərflərlə yazılacaq bir bəyannamədir".

T. Qəniyev onu da bildirdi ki, radikal müxalifətin istəyir ki, Azərbaycanda xoşagəlməz bir vəziyyət yaransın və bundan da öz məqsədləri üçün istifadə etsinlər: "Demək olar ki, 30 ildir ki, dağıdıcı müxalifət eyni şeyləri təkrarlayırlar. Müxalifətin fəaliyyəti ancaq ağa qara deməkdən ibarətdir. Yaxşı olardı ki, radikallar müxalifət hər şeyi qaralamaq və kölgə salmaq kimi hərəkətlərdən əl çəksinlər".

Gülyana

Uelsli azarkeş: Mehriban sakinləri olan gözəl Bakı şəhərini daim xatırlayacağam

Gözəl Bakı şəhərində keçirdiyim xoş anları daim xatırlayacağam. Bu şəhər öz gözəlliyi, müasirliyi və tarixliliyi ilə məni özünə heyran etdi. Bakı həm də sevimli komandamızın burada keçirdiyi oyunlarda yaxşı nəticələr əldə etməsi ilə uğurlu oldu. Bu sözləri uelsli futbol azarkeşi Edvard Devis AZƏRTAC-a müsahibəsində deyib. Uels komandasının Bakıda ilk matçda inamı oyun nümayiş etdirdiyini, Türkiyə ilə görüşdə isə vacib qələbə qazandığını vurğulayan azarkeş bildirib: "İsveçrə ilə oyunda əldə etdiyimiz çətin heç-heçədən sonra böyük həyəcanla Türkiyəyə qarşı oyunu gözləyirdik. Türkiyə millisi ilə oyun çətin olsa da, komandamız vacib üç xal qazanmağı bacardı. Belə möhtəşəm arena sevimli komandamızın qələbə qazanması təbii ki, insana unudulmaz hisslər yaşadır. Düşünürəm ki, Bakı Uels millisi üçün uğurlu şəhər oldu. Bu uğura digər şəhərlərdə keçirəcəyimiz oyunlarda da nail olacağımıza ümid edirəm". Paytaxt Bakının gözəlliyi ilə yanaşı, yerli sakinlərin qonaqpərvərliyinin də lərdə da nail olacağımıza ümid edirəm". Paytaxt Bakının gözəlliyi ilə yanaşı, yerli sakinlərin qonaqpərvərliyinin də lərdə da nail olacağımıza ümid edirəm". Paytaxt Bakının gözəlliyi ilə yanaşı, yerli sakinlərin qonaqpərvərliyinin də lərdə da nail olacağımıza ümid edirəm". Paytaxt Bakının gözəlliyi ilə yanaşı, yerli sakinlərin qonaqpərvərliyinin də lərdə da nail olacağımıza ümid edirəm".

Xəyanətləri alınlarında damğalanmış - AXCP və Müsavat!

Azərbaycan xalqı hələ ötən ilin iyulunda, Tovuz hadisələrində bir daha şahidi oldu ki, bu millətin, bu dövlətin və torpaqlarımızı erməni işğalçılarından azad etməyə hazırlaşan hakimiyyətin, o cümlədən, xalq-iqtidar birliyinin digər düşmənləri kimlərdir. Daha dəqiq desək, "siyasi mübarizə" və ya "siyasi rəqabət" pərdəsi altında açıq-aşkar milli düşmənçilik toxumları səpən AXCP və Müsavat kimi saxtakar müxalifət partiyaları nə həmin hadisələr zamanı, nə də 44 günlük Vətən müharibəsi başlayarkən ölkəmizdə fəaliyyət göstərən iqtidarlı-müxalifətli siyasi partiyaların (50-yə yaxın partiya) imzaladıqları birgə bəyanata imza atmadılar, sübut etdilər ki, onlar bu dövlətin düşmənlərindədir!

Və bu həmin partiyalar və siyasi dələduzluq yolları ilə özlərini bu partiyaların "liderləri" adlandıran ünsürlərdir ki, onların hakimiyyətləri zamanında torpaqlarımız ard-arda düşməne satıldı, xəyanətlər yolu ilə işğala məruz qaldı. Əgər minlərlə həyatlarını itirmiş şəhidlərimizin, mülki vətəndaşlarımızın da sıralamasını buraya əlavə edərsək bu ünsürlərin həqiqətən də erməni işğalçılarından da bəzər düşmən olduqlarını dəfələrlə (!) təkrarlamaq bilərəm.

Məhz bu partiyaların "liderləri" Xocalı soyqırımının hakimiyyətə gəlişləri prosesini sürətləndirəcəyini qeyd edirdilər

Biz, bir daha AXCP-Müsavat cütliyünün hakimiyyətə yiyələnmələri üçün hansı dəhşətli addımlara getmələrini yalnız bir ifadə ilə xatırlada bilərik. Məsələn üçün xatırlada bilərik ki, həmin vaxtlar Ayaz Mütəllibov iqtidarını devirib hakimiyyəti qiyam yolu ilə keçirmədən öncə, bu partiyaların "liderləri" Xocalı soyqırımının hakimiyyətə gəlişləri prosesini sürətləndirəcəyini qeyd edirdilər. Bu barədə isə faktlar, dəlil və sübutlar arxivlərdə qalmaqdadır. Bəli, onlar istər Qarabağdakı könüllü batalyon-

Yaxud, Şuşa Bəyannaməsi ermənilər qədər onları da pəjmürdə edib

larını geri çəkməklə, istərsə də digər dəhşətli qərarları ilə torpaqlarımızı düşmənlərə təhvil verdilər, insanlarımızı isə ölümün ağzına atdılar. Həmin proses onların birillik iqtidarlarında da davam etdi və necə deyərler, heç kim və heç nə unudulmayıb!

Beləliklə, indi də bu iki mənfur "partiya" adı altında var-gəl edən siyasi klounada iştirakçıları Şuşa Bəyannaməsi ilə bağlı partiyaların birgə dəstək bəyanatlarına imza atmaqdan imtina etdilər (?!).

Bütün çılpıqlığı ilə bilavasitə ERMƏNİYƏ İŞLƏMƏK anlamı

28 il ərzində AXCP və Müsavat adlı xəyanətkarlar yuvası birçə dəfə də olsun dövlət və xalq lehinə olan proseslərdə iştirak etməmələri ilə yanaşı, həm də düşmənlərimizin əllərinə sözün əsl mənasında girəvə verdilər. Sadəcə dillə ifadə etsək, əgər bu gün Ermənistanın siyasi dairələr desələr ki, "Gördünüz mü, Azərbaycanın iki əsas müxalifət partiyası digər partiyaların birgə bəyanatlarına imza atmadılar?", bax bunun özü bütün çılpıqlığı ilə bilavasitə ERMƏNİYƏ İŞLƏMƏK anlamını birbaşa sübuta yetirmiş olur.

Biz bu ünsürlərin saxtakar və dələduz "liderlərinə" növbəti sualı da ünvanlaya bilərik ki, yaxşı, bəs Ağdama - siyasi partiya rəhbərləri üçün təşkil edilən səfərdə niyə iştirak etmədilər? Çünki erməni vandalizminin və barbar-

lığının siyasi partiyaların prizmasından dünyaya çatdırılması prosesinə start verildi və AXCP, Müsavat kimi partiyalar bu səfərə qatılıydılar ilk növbədə onların nökrəklik etdikləri Qərb ağaları, həmçinin erməni dayıları dərhal inciyərdilər, maliyyələrini kəsərdilər. Bu baxımdan da görünən odur ki, AXCP və Müsavat milli həmrəylikdə yer almaq istəmir, Ermənistanın işğalçılıq siyasətinə etiraz etmir, eləcə də erməni vandalizminə, barbarlığına göz yummaq beynəlxalq təşkilatlara, dövlətlərə dəstəyini ifadə etmiş olur.

Ağır xərcəng xəstəliyində olduğu kimi, metastaz verməmiş kəsilib atılmalıdırlar

Ancaq bu xainlər yığnağı bir daha sübut etdilər ki, onlar yalnız milli birliyi deyil, həm də şanlı qələbəmizi, Ermənistanın məğlub olmasını, Qarabağın, Zəngəzurun Azərbaycana məxsusluğunu, tarixi Qars müqaviləsini və onun müasir davamı kimi tarixə düşən Şuşa Bəyannaməsini, ən əsası isə - Azərbaycan və Türkiyə qaradaşlığından doğan sarsılmaz, əbədi müttəfiqliyi inkar edirlər.

Hətta bununla yanaşı artıq belə bir iddia ilə də çıxış edə bilərik ki, əgər bu gün revanşçı Robert Koçaryan, Serj Sargsyan kimi erməni qanıçənləri, daşnaklar və ASALA davamçıları hələ də "Dənizdən-dənizə Böyük Ermənistan" iddialarında qalırlarsa, axeycepe və müsavatçılardan ibarət ləyaqətsizlər tayfası da həmin iddialara dolayısı ilə deyil, bax bu kimi mürdar əməlləri ilə dəstək göstərirlər.

Artıq uzun illər bizə ağır-acı yaşadan erməni işğalı adlı işi kəsilib-götürülüb, indi növbə bax bu satqınlardır, ağır xərcəng xəstəliyində olduğu kimi, metastaz (daha ağır fəsadlar) verməmiş kəsilib atılmalıdırlar. Haydı xalqım, haydı böyük millətim, artıq şərafət və ləyaqətlərini düşməne açıq-aşkar satanları siyasi səhnədən birdəfəlik silib-atmağın tam zamanıdır!

Rövşən RƏSULOĞ

Zərdüşt Quluzadə

Aristokratiya nə deməkdir?

Yunanca aristos - yaxşı, alicənab, kratos isə hakimiyyət deməkdir. Platon və Aristotel kimi filosofların yaratdığı bu idarəçilik üsuluna görə, dövləti cəmiyyətin yuxarı təbəqəsinə aid zümrələr idarə edirdi. Belə bir quruluş feodalizm ilə bərabər tutula bilər. Antik dövrdə, Qədim Romada, Spartada, Afinada bu cür idarəçilik üsuluna rast gəlinirdi. Savadsız və kasıb olduğu üçün təhsildən uzaq qalan şəxslər dövlət idarəçiliyində heç bir rol oynamırdılar. Belə ki, həmin dövrdə təhsil almaq yüksək məbləğlər tələb edirdi. Bu ideologiyanın müasir konsepsiyası kimi elitist nəzəriyyəni də göstərmək olar. Belə ki, bu düşüncəyə görə də dövlətin imtiyazlarını bir qrup şəxs öz əlində cəmləşdirməlidir.

Elitizm - elitani yaradan şəxslərin, daxili keyfiyyət, yüksək intellekt, sərvət, xüsusi bacarıq və ya təcrübəyə malik insanların seçilmiş bir qrup olaraq bütövlükdə cəmiyyət üçün daha konstruktiv olma ehtimalına görə başqalarından daha böyük səlahiyyətə layiq olduğuna inamı və tələbidir. Elitizm əleyhdarları anti-elitizm, eqitilitarizm, populizm və plüralizmin siyasi nəzəriyyələrini təşkil edir.

Elitist nəzəriyyə cəmiyyətdə elit təsirin sosioloji və ya siyasi, elmi təhlilidir: elit nəzəriyyəçilər plüralizmi utopik bir ideal hesab edirlər. Elitizm sosial təbəqə və sosioloqların sosial təbəqələşmə adlandırdıqları proseslə sıx bağlıdır.

Elitizm termini bəzən yüksək qabiliyyətlərə sahib olduqlarını iddia edən bir qrup kadrın başqalarının hesabına özlərinə əlavə imtiyazlar aldıkları şəraiti ifadə etmək üçün də istifadə olunur. Elitizmin bu forması ayrı-seçkilik kimi də təsvir edilə bilər.

Elit sözü üçün sinonimlər "yuxarı sinif" və ya "aristokrat" ola bilər ki, bu da sözügedən şəxsin cəmiyyətin istehsal vasitələrinə nisbətən böyük dərəcədə nəzarət etdiyini göstərir. Buraya şəxsi nəaliyyət ilə deyil, sosial-iqtisadi vasitə ilə bu vəzifəni qazananlar da daxildir. Lakin, elitizmi bir siyasi nəzəriyyə kimi müzakirə edərkən bu deyimlər yanlışdır, çünki onlar tez-tez mənfəətli siniflərin birləşmələri ilə əlaqələndirilir və fəlsəfənin daha qərəzsiz bir araşdırmasını təşkil edə bilmirlər.

Aristokratiya sözü aristokratik sözü ilə qarışdırıla bilər.

Aristokratik sözü daha çox mədəniyyət, sivilizasiya sözləri ilə birgə işlədilir. Aristokratik mədəniyyətə görə kəltür yalnızca elit təbəqənin sayəsində yaranır, yayılır və inkişaf edir. Aristokratik mədəniyyətə inananlar düşünür ki, aşağı zümrələrin bu prosesdə heç bir rolu yoxdur, onlar ancaq mədəniyyəti bayağılaşdırır və s. aristokratik mədəniyyətə inanlara görə, mədəniyyət yalnızca elit sinif üçündür.

Oliqarxiya isə demək olar ki, aristokratiyanın təhrif olunmuş formasıdır.

Oliqarxiya dedikdə, kiçik bir qrup varlı adamın siyasi və iqtisadi həyatda hökmranlığı başa düşülür. Aristotele görə o, aristokratik idarəetmənin təhrif olunmuş formasıdır. Yeni dövrdə "oliqarxiya" anlayışı R.Mixels tərəfindən yenidən dirçəldilmişdir. Müasir oliqarxiya rejimə heqemon komprador burjuaziya aiddir (Kamerun). Onun xüsusi forması olan maliyyə oliqarxiyası əsasən kapitalizmdə mövcud olur. O sənaye və bank sahibkarları qrupunun ölkənin iqtisadi və siyasi həyatında hökmranlığını təmin edir.

zirləkləri vasitəsi ilə yeni başlanğıc müqaviləsinin hazırlanması nəzərdə tutulur"- senator Pravda.Ru-ya bildirib.

"Və ən maraqlısı tərəflərin bir-birlərinə qarşılıqlı hörmət göstərməsidir. Prezidentimiz hər zaman çox doğru, maksimal dərəcədə təmkinlidir. Və Bayden çox ciddi, çox balanslı davranırdı ki, bunu da prezidentimiz də qeyd etdi. Düşünürəm ki, danışıqların nəticəsi bir çoxları üçün, həmçinin Vaşinqton üçün tam bir sürpriz oldu"- Vladimir Cabbarov deyib. Politoloq Leonid Krutakovun fikrincə, görüşün əsas nəticəsi onun baş tutmasıdır.

"Görüşün əsas nəticəsi, ümumiyyətlə, görüşmələridir. Sammitin özü Rusiyaya və şəxsən Putinə qarşı ittihamlar dalğasından sonra baş tutdu. Amerika və Qərb cəmiyyətində belə bir fikir hakim idi ki, Rusiya və Putin diz çökdürülməlidir. Ancaq belə bir şey olmadı"- siyasi analitik Pravda.Ru-ya deyib.

Elçin

"Putin və Bayden zirvəsinin nəticəsi Qərb üçün sürpriz oldu"

siya və ABŞ səfirlərinin işlərinə, müvafiq olaraq Vaşinqton və Moskvaya qayıtmasıdır. Aydındır ki, bunun üçün sammitin keçirilməsinə ehtiyac yox idi- daha aşağı səviyyədə razılaşmaq mümkün idi. Ancaq fakt budur.

Bundan əlavə, strateji hücum silahları ilə bağlı danışıqların davam etdirilməsinin, həmçinin kiberməkanda qarşılıqlı fəaliyyət prinsipləri barədə razılığın əldə olunmasının zəruriliyi bildirildi. Sammitin sonunda çox qısa olsa da, yalnız bir məsələ ilə əlaqəli- strateji sabitliklə əlaqəli bir kommunike qəbul edildi.

rəflər özlərinə vaxt verdilər ki, ən azı bəzi mövzularda danışıqlarda irəliləməyə çalışsınlar. Amerikalılar hər hansı bir razılığa gəlmək perspektivlərinin 6 ay ərzində aydın olacağını deyirlər. Rusiya Federasiyası Şurası beynəlxalq əlaqələr komitəsi rəhbərinin 1-ci müavini Vladimir Cabbarovun sözlərinə görə, prezidentlərin görüşü çox müsbət oldu.

"Ən əsası, heç bir uğursuzluq baş vermədi. Tərəflər müxtəlif sahələrdə əlaqələri bərpa etmək üçün proseslərə başlamaya barədə razılığa gəldilər. Hər şeydən əvvəl, diplomatik münasibətlər və konsulluq viza xidmətləri tamamilə bərpa ediləcək. Bu məsələ bu yaxınlarda çox kəskinləşmişdi. Bütün ziddiyyətli məsələlərdə ortaq iş, həmçinin silahsızlanma məsələləri ilə əlaqədar xarici işlər na-

16 iyunda Cenevrədə baş tutan Rusiya-ABŞ zirvəsi demək olar ki, bütün ekspertlərin proqnozlaşdırdığı kimi bitdi - heç bir irəliləyiş olmadı. Əslində, tərəflər arasında mövcud olan ziddiyyətlər səviyyəsini nəzərə alaraq belə bir şey gözləmək çətin idi. Əlbətdə ki, buna tam olaraq nəticəsiz də deyilə bilməz.

Danışıqların bəzi nəticələri

Danışıqların ən gözə çarpan nəticəsi Ru-

Əsas odur ki, görüşdülər

Bəs bundan sonra nə baş verəcək? Tə-

Uğurlu ailə qurulmasında bu məsələnin də rolu var

Hər kişi bir gün evlə-nəcəyi qadının arzu-larındakı qadın olma-sını istəyir, hər qızın xəyal-larında bir ağ atlı şəhzadəsi var. Zaman kimimizin xəya-lını gerçək edir, kimimizin düşüncəsini reallaşdırır. **Amma hamı bir gün öz yarını tapacağı günü gözləyir. Yarını tapan isə ortadakı bütün əngəlləri yox etmək istəyir və o əngəllərdən biri də çox vaxt yaş fərqi olur. Bu dəfə elə bu məsələdən, evliliklərdə yaş fərqi yoxdur.**

Evlilik nə tələb edir?

Psixoloqların fikrincə, uğurlu evliliklərin əsas səbəbi sevginin qarşılıqlı olmasıdır. Əlavə olaraq, təhsil səviyyəsi, dünyagörüşlər uyğun olmalı, evlənenlərin həm ruhi, həm də cismani "əkiz" olmaları vacibdir. Hesab edilir ki, evliliklərdə ən böyük maneə, insanın daha tez dəyişməyə meyli olmasıdır. Bəzilərdə daha yaxşı bir həyat səviyyəsi olan birini görəndə, həyat yoldaşından daha cəlbedici biri ilə rastlaşanda bu cür problemlər yaranır.

Bir sıra psixoloqlar isə deyir ki, bu cür problemlər adətən yaş fərqi çox olan ailələrdə yaranır. Belə ki, qadın 6-10 yaş kiçikdirsə və yaxud da əksinə, kişi həyat yoldaşından kiçikdirsə, qısqanclıq birinci maneədir.

Qeyd olunur ki, evlilik insanlardan bircə şey tələb edir - elastik olmağı. Çünki sabit fikirlilik evliliklərdə ikinci problemdir. Evləndikdən sonra da olduğu kimi qalmaq bizim cəmiyyətin bir çox kişilərinə xasdır. Yenilikçi olmaq, amma mühafizəkarlığı itirməmək vacibdir.

Normal düşüncəyə görə, ailə bir dəfə qurulur və ömürlük olur. Belə ailələri yalnız ölüm ayıra bilər. Lakin bəzi obyektiv səbəblərdən də yarımçıq qalan ailə həyatları olur ki, burada da hər iki tərəf başqaları ilə yenidən ailə qurmaqda problemlərlə qarşılaşır və çox vaxt düzgün həyat yoldaşı tapa bilmir.

Qısqanclığı yaradan birinci faktor nədir?

Evliliklərdə yüz faizli uyğunluqlar demək olar ki, yoxdur. Bəlkə də olsaydı "ideal" dediyimiz evlilik bu olardı. Dövrümüzdə kimsə özünə cəmi bir neçə xüsusiyyəti bənzər olan biri ilə tanış olursa istər-istəməz ona biganə qala bilmir. Düzdür, zəmanə gənclərinin əksəriyyəti daha çox xarici görünüşə aşıq olur, xasiyyət və xüsusiyyətləri o qədər vacib hesab etmirlər. Elə bu səbəbdən də ailənin təməli möhkəm qoyulmur və ən xırda bir problemə sarsıntı yaranır.

Yaş fərqi çox olan ailələrdə problem daha çox qısqanclıqdan yaranır. Yaş fərqi başlanğıc üçün o qədər də güclü maneə sayılmaya bilər, çünki həmin vaxt hər iki tərəf

Evlilikdə yaşın fərqi varmı, yaş fərqi uğurlu evliliyə əngəl ola bilərmi?

sevdiyini düşünür və gələcək həyatlarında yaş fərqi manea olmayacağını hesab edirlər. Lakin zaman, təcrübələr və gözümüzün qarşısında baş verənlər sübut edir ki, evlənenlər arasında maksimum 5-6 yaş fərqi olduqda bu ailədə problem yaranmır, daha çox fərqlər 10-15 yaş fərqi ilə qurulan evliliklərin bir hissəsində isə problemlər yaranır.

sun. Bu fərq bircə yaş da olsa "gözə batır". Bizim adət etdiyimiz ənənələr evliliklərdə qadının kişidən kiçik olmasını tələb edir. Qadının yaşca özündən kiçik ərini görəndə birmənalı qarşılınır. Amma əksinə olduqda bu fərq 10-12 ilə qədər dəyişə bilər, cəmiyyət qadının kişidən bu qədər kiçik olmasına bir söz demir, normal qarşılıq və problemlər də burdan başlayır.

Üstəlik, qadın və kişi orqanizminin hədd buluğa çatma yaşları

qarıya özündən 7 yaş kiçik kişi ilə evlənməmişdi. Madonna ərindən 10 yaş böyük idi.

Türkiyənin məşhur müğənilərindən olan Seda Sayan da saysız-hesabsız evliliklərində gənc kişilərə üstünlük verib. Amma müğəninin bütün evlilikləri uğursuz olub. Məşhur müğənni Zərrin Özər də özündən 16 yaş kiçik olan ərindən boşandı. Ebru Gündeş isə Azərbaycan əsilli əri Rza Zərrabdan 10 yaş böyük idi.

Azərbaycandakı anoloji halları isə hamınız bilirsiniz deyər burada yazmırıq.

Problem ekspertlərin gözü ilə

Sosioloq Cəmil Oruculu düşünür ki, ailə quran zaman kişinin qadından böyük olması fikri mütləq əsas sayılmamalıdır: "Əsas olan fikirlərin uyğunluğu, münasibətlərin normal inkişafı və ünsiyyət probleminin olmamasıdır. Amma bu dediklərim 3-6 yaş arası üçün qüvvədə sayıla bilər. Arada 6-10 və ya daha çox yaşın olması problemin başlanğıcı və inkişafı üçün yetərli səbəbdir. Çünki yaşca böyük olanın fikir və düşüncələri kiçik olanın fikirlərindən fərqli ola bilər. Yaşı az olana bu bayağı, köhnə fikir kimi də görünə bilər. Və yaxud da əksinə, nisbətən cavan olanın düşüncələri yaşca böyük olan üçün gülməli görünə bilər. Bu təbii prosesdir və bu da fikir ayrılığına gətirib çıxarır. Fikir ayrılığı isə arada ziddiyyət yaranması üçün yetərli səbəbdir".

Psixoloq Naib Allahverdiyev sözlərinə görə isə Azərbaycanda yaş fərqi ailə münasibətlərinə təsir etmir, çünki bizim cəmiyyətdə aralarında o qədər də çox yaş fərqi olan insanlar ailə qurmurlar: "Bəzən olur ki, hansısa tanınmış insanı məsəl çəkirlər, "o özündən 20 yaş böyük və ya kiçik biri ilə ailə qurub" deyirlər, amma qısa müddətdən sonra onların boşanmasının da şahidi oluruq. Bu coğrafi ərazilərə görə də dəyişən dəyərdir. İnsanların psixologiyalarında, dünyagörüşlərində artıq özünə yer eləmiş adətlər, davranışlar var. Bizdə yaş fərqi çox olan evliliklər normal baxılmadığından belə ailələr də barmaqla sayılacaq qədər az qurulur. Bir psixoloq kimi, mən bunu məsləhət görmədim, çünki bu sahədə o qədər də ürəkəcan hadisələrlə qarşılaşmı-

riq".

Cəmiyyət nə düşünür?

Ailədə hansı cinsin daha böyük olması barədə Facebook sosial şəbəkəsində "ailədə yaş faktoru necə olmalıdır?" mövzusunda keçirdiyimiz sorğuda 30 respondentdən 23-i "kişi qadınlardan böyük olmalıdır" deyər cavab verdi. "Qadın kişidən böyük olsa yaxşıdır" variantını seçən sadəcə 2 nəfər oldu, "yaşın fərqi yoxdur, vacib olan eşqdır" deyən isə 5 nəfər oldu.

Qeyd edək ki, sorğuda iştirak edənlər əsasən media nümayəndələri - jurnalist və yazıçılar idi. Sorğunun nəticəsinə istinadla deyər bilərik ki, bizim cəmiyyət qadının kişidən böyük olduğu evliliklərə o qədər də isti münasibət göstərmir.

Bu məsələyə baxış dünya xalqları arasında fərqlidir. Bəzi ərəb ölkələrində qoca kişilərin nazıyaşlı qızla evlənməsi normal sayılırsa, bəzi Avropa xalqlarında da yaşlı qadınların gənc oğlanlarla evlənməsi normal sayılır.

Hər cəmiyyətin öz ənənələri, öz baxışları var. Dünyanın fərqli cəmiyyətlərində bu məsələyə yanaşma fərqlidir. Bu həmin cəmiyyətin sosial-psixoloji, mənəvi-əxlaqi vəziyyəti ilə düz mütənasibdir.

Azərbaycan cəmiyyətinin bu məsələyə baxışı daha düzgündür. Burada həm fiziki-bioloji qanunauyğunluqlar, həm də mənəvi-psixoloji məqamlar yerindədir. Belə ki, xalqımızda qədimdən belə qəbul olunur ki, oğlanlar 20-25 yaşları arasında evlənməlidir və özündən bir neçə yaş kiçik qızlarla. Bu ən ideal evlilik dövrüdür.

Təcrübə və statistika da göstərir ki, bundan tez evlənenlərdə və bundan gec evlənenlərdə problemlər çox olur və əksər hallarda bu boşanma ilə nəticələnir. Demək, ailə qurma məsələlərində minillərin sığnağından çıxmış ənənələrə diqqət yetirilməlidir. Nəinki sonu əksər hallarda problemlərlə bitən müasir eksperimentlərə üstünlük vermək.

Milli ailə institutumuzu, milli-mənəvi dəyərlər sistemimizi qoruyub saxlamalıyıq. Min illərdir bunu necə qoruyub bizə ötürüblərsə, biz də eləcə gələcək nəsillərə ötürməliyik. Millət, cəmiyyət, fərd olaraq bu bizim vəzifəmiz, borcumuzdur.

Lalə Mehralı

İdeal evlilik yaşını nə qədər?

Bizim bir məsələmiz var - ağıl yaşda deyil, başdadır. Bir çox halda işlədiyimiz, doğru nəticəsinə tez-tez müşahidə etdiyimiz məsələdir. Bizim cəmiyyətdə kişilərin evlənməsi adətən onun maddi və mənəvi hazır olmasından sonra reallaşır. Bir qədər açıq olsa, bunun mənəvi tərəfinin həmişə düşünül-mədiyini də görürük. Çünki elə ailələrimiz var ki, maddi təminatı yaxşıdır və oğlunu 18 yaşında evləndirmək istəyir.

Qızın valideynləri də təxminən belə düşünür - evi var, işi var, qazancı yaxşıdır, daha nə lazımdır ki? Düşünür ki, ailənin maddi problemi olmayacaq. Amma valideynlər düşünür ki, bunun mənəvi və psixoloji tərəfləri də var.

Bir sıra psixoloqlar hesab edir ki, evlilik 25 yaş civarında olduqda daha möhkəm ailə qurula bilər. Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının araşdırmalarına görə isə, sağlam ailə üçün ideal yaş kişilər üçün 27-28, qadınlar üçün 22-23-dür. Yəni, 20-dən aşağı tezdir, 30-dan yuxarı gecdir.

Ailə quran gənclərin arasındakı yaş fərqi o vaxt daha çox gözə çarpır ki, qadın kişidən böyük ol-

da fərqli olduğundan onların eyni yaşda evlənməsi tam doğru olmur. Ona görə də, daha yaxşı halın kişinin qadından bir neçə yaş böyük olması hesab edilir.

Yaş fərqi böyük olan məşhurlar

İngiltərənin məşhur gecə klubu sahiblərindən və gecə həyatında adı tez-tez çəkilən Piter Stringfellov, özündən 41 yaş gənc qadınla evləndi. Onun 68 yaş var, həyat yoldaşının 27. Mediaya tez-tez verdiyi açıqlamalarında qoca aşıq deyir ki, gənc arvadı onu olduğundan iki dəfə cavan görünməyə sövq edir.

Hollivudun tanınmış simalarından olan Demi Mur həyat yoldaşından 15 yaş böyükdür. Mur 1962-ci ildə doğulub, həyat yoldaşı isə 1978 təvəllüdü. Məşhur müğənni Beyons 1981-ci il təvəllüdü, bir müddət əvvəl 1969-cu il təvəllüdü kişi ilə ailə qurdu. Müğənni Billi Coul həyat yoldaşından 32 yaş böyükdür.

Maykl Duqlas həyat yoldaşı Ketrin Zeta Consdan 25 yaş böyükdür. Milyonların sevimlisi məşhur aktyor Nikolos Keyc isə həyat yoldaşından 20 yaş böyükdür. Elizabet Taylor özündən 20 yaş cavan biri ilə 5 il evli oldu. Eva Lon-

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

18 iyun

Xəbərdarlıq: Gün eynəkləri mütləq həkim məsləhəti ilə seçilməlidir!

QARABAĞ AZƏRBAYCANDIR!

Yay aylarında ən çox istifadə edilən aksesuarlardan biri də gün eynəkləridir. Adətən onu seçənlər öz zövqlərini əsas götürürlər. Gün eynəkləri də optik eynəklər kimi əslində həkim məsləhəti ilə seçilməlidir. Təəssüflər olsun ki, buna əməl edənlər çox azdır. Həmin eynəklərin əsas vəzifəsi gözləri ultrabənövşəyi şüalardan qorumaqdır. Şüaların təsirindən hətta korluq da yarana bilər.

Bakı Baş Səhiyyə İdarəsinin baş oftalmoloqu Sevdə Bəşirova AZƏRTAC-a deyib ki, gün eynəkləri seçərkən təkə üzə yaraşanı yox, filtrinin olub-olmamasına da diqqət yetirmək lazımdır: "Günəş yuxarıdan düşdüyünə görə, gözün üst hissəsinin də bağlanmasına fikir verilməlidir. Bununla yanaşı gün eynəyinin ultrabənövşəyi şüaları blok etməsinə diqqət etmək lazımdır. Günəş eynəklərinin şüşəsinin kənarında 400 uv, yəni ultrabənövşəyi şüanı blok etməsi barədə yazı olmalıdır. Polaroid şüşələrin

müsbət cəhətləri var və günəş parlaqlığının qarşısını alır. Həmin eynəklər avtomobil sükani arxasında əyləşib uzaq yol gedənlərə tövsiyə edilir".

Keyfiyyətsiz eynəklər göz bülluruna tez təsir edir, gələcəkdə kataraktın yaranmasına səbəb olur. Eynək gözə düşməyəndə gözə qızartı, sulanma və quruma kimi əlamətlər özünü büruzə verir. Tünd rəngli olanda isə göz bəbəyi görünür və göz dibinə düşən işıq sahəsi artır. Bu da qıcıqlanmaya və iltihaba səbəb olur.

Eynəklər plastik və şüşə materialdan hazırlanır. Plastik materialdan olan eynəklər yüngül və rahat olmasına baxmayaraq, tez sınır və ya çatlayır. Ona görə də şüşə eynəklər daha yaxşı hesab olunur. Eynəyin keyfiyyətli olub-olmamasını müəyyən etmək bir qədər çətin olsa da, mümkündür. Bundan başqa çərçivənin materialı allergik olmamalı, burunu və qulağı əzməməlidir.

İdman etməyin faydaları

Mütəmadi idmanın gücü təsirli olur: əzələləri möhkəmləndirir, xroniki xəstəliklərin qarşısını alır və bədən quruluşunu yaxşılaşdırır. SİA xəbər verir ki, fiziki aktivliyin diqqətləyi daha bir faydası da var. Mütəxəssislərin sözlərinə görə, hətta orta miqdarda məşqlər sizi cavanlaşdırır. Əlbəttə ki, yaşınızı dəyişdirə bilməyəcəksiniz, ancaq özünüzü həm sağlam hiss edəcək, həm də cavan görüncəksiniz.

Dəri vəziyyətini yaxşılaşdırır

Ontariodakı MakMaster Universitetinin tədqiqatçıları 20-84 yaş arasındakı kiçik bir qrup üzərində idmanın təsirləri barədə araşdırma aparıb. Məlum olub ki, tez-tez idman edən 40 yaşdan yuxarı insanların dərisi 20-30 yaşdakı qədər yumşaq və elastik olur. Tədqiqatçılar idmanın bədəndə dərinin qocalma prosesini ləngidən maddələr yaratdığını söyləyiblər. Alimlər hesab edir ki, idmanın dəri tərkibini necə dəyişdirdiyini öyrənmək üçün daha çox araşdırma aparmaq lazımdır.

Enerji axını

İdman təbii enerji içkisinə bənzəyir, beyninizi və bədəninizi qidalandırır. Buna görə özünüzü gümrəh və canlanmış hiss edirsiniz. İdman bədəni gümrəh vəziyyətə

gətirir, gündəlik fəaliyyətlər sizi daha az yorur və daha az səy tələb edir. Bu gümrəhlik sayəsində hər addımda 1-2 yaş cavanlaşdığınızı hiss edirsiniz.

Metabolizmanı sürətləndirir

Yaşlandıqca maddələr mübadiləsi təbii olaraq yavaşlayır, odur ki, illər keçdikcə köklüyn qarşısını almaq daha çətin olur. İdman ümumi kalorini daha sürətlə yandırmağa və sabit sağlam çəkini saxlamağa kömək edir. Əzələ nə qədər çox olarsa, o qədər sürətli kalori yandırarsınız, buna görə güc məşqləri etməyi unutmayın. Üstəlik, günün əvvəlində idman edirsinizsə, maddələr mübadiləsi gün ərzində öz sürətini qoruyub saxlayacaq.

İdman ömrü uzada bilər

İdman xromosomlarınızın qocalma prosesini dayandıra bilər. Bunun səbəbi yaşlanmaya nəzarət edən xromosomların ucundakı telomerlərdir. Telomerlər yaşla qısalır, daha uzun telomerlər uzunömürlülükə əlaqələndirilir. Son tədqiqatlar müntəzəm məşqlə telomerlərin uzanması arasında bir əlaqə olduğunu göstərir və idmanın ömrü uzada biləcəyi iddia olunur.

Ayşən Vəli

Mithun Çakroborti sağdır!

Mithun Çakroborti dünyaca məşhur Hindistan kino aktyoru və nüfuzlu ictimai xadimdir. Onun 350-dən çox filmə çəkildiyi bildirilir. Aktyorun ən yadda qalan filmləri "Tansor Disko" və "Oyna-Oyna"dır. Mithun 16 iyun 1950-ci ildə Şərqi Pakistanda anadan olub. Onun gözəl xanımı var və adı Dita Balidir. Aktyorun 3 oğul övladı və 1 övladlığa götürdüğü qızı var.

SİA xəbər verir ki, internetdə Mithun Çakrobortinin vəfatı ilə bağlı məlumatlar yayılıb. Lakin bu xəbər yalandır. Nüfuzlu aktyor sağ və salamatdır, eləcə də xoşbəxt ailə həyatını davam etdirir. Mithun kifayət qədər ciddi insan kimi tanınır. O, öz müsahibələrində də bildirib ki, taleyə inanır və hər zaman ümid edirdi ki, nə vaxtsa ulduza çevriləcək. Mithun Çakrobortinin şəxsi biznesi də var. Onun şəxsi kinostudiyası və otellər şəbəkəsi fəaliyyət göstərir. Eyni zamanda, aktyorun biznesi günbəgün çiçəklənir və bu gün o ən zəngin hindistanlılardan hesab edilir. Aktyorun iki idman klubu da fəaliyyət göstərir - futbol və kriket.

Mithun Çakroborti digər fəaliyyətləri ilə yanaşı, həm də xeyriyyəçiliklə də məşğuldur. O, hazırda da filmlərə çəkilməyə davam edir. Onun filmlərini izləmək hər kəsə xoş ovqat bəxş edir və aktyor hələ də insanların qəlbələrini fəth etməkdədir. Mithun yaraşığı, xeyirxah, istedadlı şəxs kimi dünyada öz məşhurluğunu qoruyub-saxlamaqdadır.

Xatırladaq ki, Mithunun ölüm xəbəri ilk dəfə yayılmış və onun özünün də ifadə etdiyi kimi, belə məlumatları yayımlar onun istedadını arxa plana keçirməyə çalışsalar da, əks-effekt yaradır və onun məşhurluğu daha da artır. Videoya aşağıdakı linkə tıklamaqla baxa bilərsiniz.

https://www.youtube.com/watch?v=0-Y_b31SL0g

Rövşən RƏSULOĞ

FHN-nin əməkdaşı daha bir uğura imza atıb

12-14 iyun 2021-ci il tarixlərində Azərbaycan Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin və Azərbaycan Stronqmen Federasiyasının təşkilatçılığı ilə Bakı Su idman sarayında açıq hava şəraitində "Stronqmen" güc yarışması üzrə Azərbaycan çempionatı keçirilib. Fövqəladə Hallar Nazirliyinin Xüsusi Riskli Xilasetmə Xidmətinin əməkdaşı Rövşən Xəlilov yarışda rekord nəticə göstərərək fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxıb. Ölkənin ən güclülərinin müəyyənləşdiyi yarışda, Rövşən Xəlilov 80 kq çəki dərəcəsinə Stronqmen idman növü üzrə Log lift, Deadlift (340 kq rekord) və 2 tondan çox ağırlığı olan maşınidartma hərəkətində (22 saniyə) 1-ci yeri layiq görülüb. O, öz qələbəsini hərbi salam ilə qeyd edərək bu uğuru şəhidlərimizə, qazilərimizə və bütün hərbiçilərimizə həsr edib.

17 iyun 2021-ci il tarixində FHN-in İdman-sağlamlıq klubunun rəisi polkovnik Füzuli Musayev idmançıni qəbul edərək, onu qazandığı nailiyyətə görə təbrik edib və idmançıya qiymətli hədiyyə təqdim olunub. Qeyd edək ki, Rövşən Xəlilov Azərbaycan çempionu və rekordçusu olmaqla yanaşı 3 qat Avropa və 4 qat Dünya çempionu, fəxri idman ustasıdır.

Baş redaktor:

Bəhrüz Quliyev

Baş redaktorun müavinləri:

**Valeh Məhərrəmli
Fətulla Həsənov**

**Ünvanımız: Bakı şəhəri,
Üzeyir Hacıbəyov
küçəsi, 66.**

**Şəhadətnamə: № 022492
<http://www.ses-news.az>
<http://www.sesqazeti.az>
E-mail: ses@sia.az
Tel: 598-33-90 Faks: 493-11-62**

**Redaksiyanın mövqeyi ilə müəllifin
mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.**

**Qəzet "Səs" in komputer mərkəzində yayılır, səhifələnilir.
"Azərbaycan" nəşriyyatında çap olunur
Qəzetdə AzarTAc, SIA informasiya agentliklərinin
məlumatlarından istifadə olunur.**

**Qəzet
bazar və bazar
ertəsindən
başqa hər gün
nəşr olunur
Tiraj: 4600**